اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

پنجشنبه
• ۹ دی ۱۴۰۰
• ۲۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۳
• ۳۰ دسامبر ۲۰۲۱

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۹۶۸ • پیاپی ۳۲۸۶ • ۸ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

امروز آزمون مسئولان حل مشکلات معیشتی مردم است

رئیس مجلس شورای اسلامی ضمن گرامیداشت یوم‌الله ۹ دی ماه گفت: ملت ایران در آزمون سخت نجات کشور از ناامنی و آشوب سربلند بیرون آمدند و امروز آزمون اصلی، پیش روی مسئولان است و آن حل مشکلات مردم است که ان‌شاءالله با تلاش و مجاهدت ما نیز از این آزمون موفق و سربلند بیرون بیاییم. محمدباقر قالیباف گفت: در آن روز پرافتخار در تاریخ انقلاب اسلامی وقتی مردم دیدند که آرمان‌های انقلاب اسلامی و ارزش‌های والای اسلام و امنیت و آرامش کشور به خطر افتاده است، با تمام توان به میدان آمدند.
۲

بحران معادن تعطیل، کل زنجیره را تهدید می کند

استمرار چرخه باطل واگذاری‌ها

چندی است که اخباری مبنی بر سلب صلاحیت متولیان معادن و عرصه‌های معدنی راکد از نقاط مختلف کشور به گوش می‌رسد. بنابر آمار ارائه‌شده از سوی نهادهای متولی بخش معدن، افزون بر ۴۵ درصد معادن کشور تعطیل هستند؛ بنابراین حدود نیمی از بخش معدن از حرکت ایستاده و نمی‌توان این موضوع را نادیده گرفت. سلب صلاحیت و تغییر متولی معادن راکد از طریق مزایده، اصلی‌ترین روشی است که دولت برای خروج معادن از رکود در نظر گرفته است. این روش گلایه و اعتراضات گسترده فعالان معدنی را به دنبال داشته است.

بسیاری از معدنکاران نبود منابع مالی مناسب، از دست رفتن بازارهای فروش مواد معدنی و در ادامه بحران‌های اقتصادی موجود در بخش معدن را از علت‌های اصلی تعطیلی معادن معرفی می‌کنند. برخی دیگر بر این باورند که وجود رویکرد سلب صلاحیت در نهادهای دولتی، نوعی محرک فعالان معدنی بوده و در ادامه می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری معادن شود.
۶

خطر افزایش نرخ دارو جدی است
۷

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله
پیش‌نویس رفع تحریم‌ها اولویت دور جدید مذاکرات است ۲

یادداشت‌های امروز
راهکارهایی که به سبزپوشی بازار نمی‌رسند ۳
ضرورت اجرای قانون برای متخلفان ۶
ارز ترجیحی دارو حذف‌شدنی نیست ۷

گفت‌وگو
احیای برجام، کلید موفقیت بودجه ۱۴۰۱ ۴

گزارش روز
بازیِ تلفنی با جان آدم‌ها
بعد از گذشت حدود ۲ سال از ورود کرونا به کشور و از دست دادن عزیزان‌مان، هنوز هم هستند افرادی که برای تفریح و سرگرمی با شماره ۱۱۵ تماس می‌گیرند و هم کاربری که در مرکز کنترل اورژانس نشسته را خسته می‌کنند و هم جان عزیزان دیگران را به خطر می‌اندازند.
برای اغلب ما پیش آمده که بخواهیم برای خود یا کمک به دیگری با اورژانس تماس بگیریم و شاکی از دیر رسیدن آمبولانس یا دیر جواب دادن کاربر و معطل شدن پشت خط باشیم.
۸

فراخوان عمومی مناقصه یک مرحله ای با ارزیابی کیفی فشرده
نوبت دوم
شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصه زیر را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	راهبری نیروهای انسانی کارشناس، تکنسین، تعمیرکار و کارگر خدماتی در واحدهای تعمیراتی شاغل در شرکت آلومینای ایران در منطقه جاجرم	یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی فشرده	۲۰۰۰۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۵۵

- مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه ستاد دولت: از مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۰۹ لغایت مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۵ می‌باشد.
- مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۹ می‌باشد.
- زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۰۵ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های ارزیابی کیفی و الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا. به شماره تلفن: ۳۲۶۰۴۴۶۷ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷-۰۵۸
پست الکترونیک Info@iranAlumina.ir
آدرس اینترنتی WWW.IranAlumina.ir
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱
روابط عمومی شرکت آلومینای ایران
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۱۰/۰۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۱۰/۰۹

فرهیختگان و مدیران همچنان فرهنگ روزنامه‌خوانی را در کنار رصد سایت‌ها و پایگاه‌های خبری حفظ کرده‌اند
جای شما در روزنامه صمت
در وب‌سایت صمت و در پایگاه خبری گسترش خالی است
ارتباطات با استمرار زنده می‌ماند
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲- ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
www.smtnews.ir www.gostaresh.news

www.Gostaresh.news
باما
سبک زندگی اقتصادی را
گسترش دهید
آخرین اخبار و تازه ترین تحلیل ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید

سرمقاله

پیش‌نویس رفع تحریم‌ها اولویت دور جدید مذاکرات است

محمد قادری
کارشناس مسائل بین‌الملل

طرف‌هـای غربی به این جمع بندی رسـیده‌اند که عملیات روانی علیه ایران دیگر جوابگو نیسـت و پیش‌نویس ایران برای رفع تحریم‌ها در اولویت قرار گرفته است.

در دور سـوم از سـری جدید مذاکرات که در حال برگزاری اسـت، فضـا کاملاً رو به جلـو و امیدوارکننده اسـت و به نظر می‌رسـد همه طرف‌ها برای ورود جدی به مذاکرات بر اسـاس پیش نویس‌های تعیین شده آمادگی دارند.

بـا توجه به اصلاح متن پیش نویس‌ها توسـط ایران، به نظر می‌رسـد که فضا به سـمت حصول یک توافق در اسـرع وقت پیـش می‌رود و فضای کلی ایـن دور از مذاکرات فضای کاملا مثبتی است.

به نظر می‌رسد طرف‌های غربی به این جمع بندی رسیده‌اند که عملیات روانی و اظهار نظرهای منفی دیگر جوابگو نیسـت و مجبورند که چارچـوب مذاکرات صحیح و اصولی را بپذیرند و سـعی کنند در همیـن چارچوب پیش بروند.روز دوشـنبه جلسه کمیسیون مشترک برجام برگزار و دیدارهای دوجانبه و چندجانبه‌ای بین ایران و دیگر اعضای ۴+۱ برگزار شد.

این اتفاق نظر در این جلسـات وجود داشـت که به موضوع رفـع تحریم‌ها و پیش‌نویس مربوط به آن بـا اولویت پرداخته شـود. این موضوع هم پذیرفته شـده که پیشنهادات ایران در متن جدید پیش نویس، مبنای مذاکرات درباره جزییات توافق باشد.

از طرفی شـاهد این موضوع هسـتیم که دیگر اعضای ۴+۱ بر این نکته تاکید دارند که ایالات متحده در جریان مذاکرات، تحریم‌هـای تـازه‌ای علیه ایـران وضع نکند زیـرا مخل روند مذاکرات خواهد بود.

این موضوع کاملا به تقویت موضع ایران کمک کرده و مسکو و پکـن در طول مذاکرات تاکید کردند که خواسـته‌های ایران منطقی و منطبق بر برجام اسـت و دلیلی برای مخالفت با آنها وجود ندارد.

قادری افزود: از همـان ابتدا هم معلوم بود که این تهدیدات ابزاری برای تشـدید فشـار بر ایـران و امتیـاز گرفتن در میز مذاکـرات وین اسـت اما این رزمایش فضـا را مدیریت کرد تا تهدیدهای توخالی که بیشـتر مبتنی بـر عملیات روانی بود از کار ویژه خود را از دست داد.

پیـش نویس‌هایـی که قرار اسـت بـه عنوان دسـتور کار مذاکرات مطرح شـود و بر روی آن جمع بندی شـده، حاکی از این موضوع اسـت که خواسـت ایران مورد توجه قرار گرفته و دسـتور کار بر اساس خواست جمهوری اسلامی تنظیم شده است.

امروز می‌توانیم ادعا کنیم که ایران توانسـته طرف مقابل را قانع کند که نقطه نظراتش در پیش نویس مذاکرات لحاظ و بر اسـاس آن، مذاکرات در روزهای آتی ادامه پیدا کند. به علاوه اینکه باید بین مواضع سـه کشور اروپایی یعنی انگلیس، آلمان و فرانسه و موضع نماینده اتحادیه اروپا تفکیک قائل شویم زیرا این سـه کشـور یک موضع را دنبال می‌کنند و جوسپ بورل مسـئول سیاسـت خارجی اتحادیه اروپا و معاونش انریکه مورا موضع دیگری دارند.

مشخصا نماینده فرانسه سردمدار این بازی مخرب بوده و به نوعی تلاش می‌کند فضای مذاکرات را به سمت و سوی دیگری ببـرد. اینکه چرا این اتفاق می‌افتد، دلایل متعددی دارد که به نوعی به اختلافات بین این کشـورها و مواضعشان برمی‌گردد. ایالات متحده به دنبال حصول توافق مطلوب خودش اسـت. از طرفـی اروپا هم نمی‌خواهد کـه از فرآیند اثرگذاری در فضای مذاکرات دور بماند.

اگر ما بخواهیم شرایط این دور از مذاکرات را با اتفاقاتی که در گذشته افتاده مقایسه کنیم، متوجه می‌شویم که اروپایی‌ها زمانی که ترامپ از برجام خارج شد و سیاست فشار حداکثری را اعمال کرد اگر چه در ظاهر می‌گفتند که موافق این رویکرد ترامپ نیستند اما در عمل او را همراهی می‌کردند.

همان موقع، این نگاه وجود داشت که آیا خواست واقعی اروپا این است که با سیاست‌های ترامپ همراهی کند یا تحت فشار این رفتار را از خود نشان می‌دهد.

مواضعی که طی این سـه دور مذاکـره، تروئیکای اروپایی از خود بروز دادند نشـان دهنده این اسـت که همان موقع هم، خواست قلبی آنها همراهی با فشار حداکثری ترامپ بوده است اما به خاطر حفظ پرسـتیژ، سعی کردند خودشان را پشت سر ترامپ پنهان کنند و الان که ترامپ نیست آنرا نشان می‌دهند.

البتـه این موضـوع به معنای بـازی مثبـت امریکایی‌ها در فضای مذاکرات نیسـت. گرچه امریکا در میـز مذاکرات ۴+۱ و ایـران حضـور نـدارد اما به هر حـال اثرگـذاری خودش را دارد.

تمام تلاش امریکایی‌ها این اسـت که یک توافق به زعم آنها خوب که طبیعتا برای ما بد خواهد بود را به انجام برسانند و به افکار عمومی داخل و خارج امریکا چنین نشان دهند که پیروز شـده و توانسته‌اند خواسته‌هایشـان را در چارچوب یک توافق دیگر به ایران تحمیل کنند.

در نقطـه مقابل، جمهوری اسـلامی ایران بر اسـاس منطق توافق برجـام حرکت می‌کند و اگر امریکا واقعا صداقت دارد و چنانچه بارها ادعا کرده که خروج ترامپ از برجام یک اشـتباه راهبردی بود باید تعهدات خود را برای نشان دادن حسن نیت عملیاتی کند.

ما فعـلا چنین چیـزی را از امریکا شـاهد نیسـتیم. رفتار تروئیکای اروپایی هم در همین چارچوب ارزیابی می‌شـود زیرا آنهـا هم برای دسترسـی به اهداف خاص خـود، به رفتارهای مخرب و مخل مذاکرات ادامه می‌دهند.

قالیباف در نطق پیش از دستور:

امروز آزمون مسئولان حل مشکلات معیشتی مردم است

رئیس مجلس شورای اسلامی ضمن گرامیداشت یوم‌الله ۹ دی ماه گفت: ملت ایران در آزمون سخت نجات کشور از ناامنی و آشوب سربلند بیرون آمدند و امروز آزمون اصلی، پیش روی مسـئولان است و آن حل مشکلات مردم است که ان‌شـاءالله بـا تلاش و مجاهدت آنها نیـز از این آزمون موفق و سربلند بیرون بیاییم.

به گزارش ایلنا، محمدباقر قالیباف در نشسـت علنی مجلس شورای اسـلامی، در نطق پیش از دستور، ضمن گرامیداشـت فرا رسـیدن یوم‌الله و حماسه مردمی روز ۹ دی ماه گفـت: در آن روز پرافتخار در تاریخ انقلاب اسـلامی وقتی مردم دیدند کـه آرمان‌های انقلاب اسـلامی و ارزش‌های والای اسلام و امنیت و آرامش کشور به خطر افتاده است، با تمام تـوان به میدان آمدند و بار دیگر ثابت کردند که خداباوری و مردم باوری دو رکن اصل بقاء و پیشرفت انقلاب اسلامی در دهه‌های اخیر بوده است.

رئیس مجلس شـورای اسـلامی ادامه داد: ملت ایران از آزمون سخت نجات کشور از ناامنی و آشوب سربلند بیرون آمدند و امروز آزمون اصلی، پیش روی مسئولان است و آن حل مشکلات مردم است که ان‌شاءالله با تلاش و مجاهدت آنها نیز از این آزمون موفق و سربلند بیرون بیاییم.

وی تصریح کرد: آنچه که از مرور ایام‌الله انقلاب اسـلامی برای همه ما آشـکار می‌شود، آن است که ما مسئولان باید در هـر لحظه بیـش از قبل به وظایف خـود در قبال این همـه فداکاری و مجاهـدت مردم عمل کنیـم و کمترین وظیفـه مـا در قبال مردم، حل مسـائل معیشـتی آنها به خصوص مدیریت گرانی‌ها اسـت. قالیبـاف در ادامه تأکید کـرد: مـردم در سـخت‌ترین زمان‌ها در عمل دلبسـتگی خود را به انقلاب اسـلامی نشـان دادند و مـا نیز باید در عمل بـا اتخاذ تصمیمات عقلانی و هوشـمندانه انتظارات آنان را برآورده سـازیم. رئیس مجلس شورای اسلامی بیان کـرد: امروز موازی‌کاری، دامن زدن بـه اختلافات و اتخاذ تصمیمـات بر مبنای آزمون و خطا و پرداختن به مسـائل حاشیه‌ای و فاصله گرفتن از تمرکز بر حل مسائل اقتصادی و مخصوصـاً مدیریت گرانی‌ها خلاف وظایـف ما در قبال مردم اسـت. وی ادامـه داد: در ۹ دی ماه بار دیگر با ملت شـریف و فداکار ایران اسـلامی بار دیگر پیمان ببندیم که ما نیز همچون آنها دغدغه‌ای جز انقلاب و اسـلام و منافع ملـی نداریم و تمام تلاش خود را برای حل مشـکلات آنها به کار خواهیم بسـت و منافع شخصی و گروهی خود را بر منافـع ملی و انقلابی ترجیح نخواهیم داد. قالیباف تصریح کرد: همچنین باید از اعضای محترم شـورای‌عالی انقلاب فرهنگی تشـکر کنم که با حفظ سیاست اولویت بهداشت بـر درمان و توجه به این مهم، با افزایش ظرفیت پزشـکی موافقت کردند و با تصمیمی که شـب گذشته گرفته شد، ظرفیت پذیرش دانشـجویی پزشـکی سالانه ۲۰ درصد به مدت ۴ سـال افزایش پیـدا کند. رئیس مجلس شـورای اسـلامی گفت: همان طور که وعده کـرده بودیم امیدوارم هم نگرانی متقاضیان تحصیل در این رشـته‌ها کمتر شده باشـد و هم نیـاز مناطق محروم به پزشـک متخصص در آینده‌ای نه چندان دور کمتر شود.

■ صندوق‌هـای نـوآوری و شـکوفایی بدانند که حق انجام عملیات بانکی را ندارند

هرگونـه فعالیت بانکی از سـوی صندوق‌های فناوری و شـکوفایی خلاف قانون است. آنها فقط در این طرح که در مجلس شـورای اسلامی در حال بررسی است این امتیاز را دارنـد که اگر در قراردادهای خود شـکایتی از آنها صورت گرفت قوه قضاییه با همان نگاهی که به تعهدات بانکی دارد به تعهدات این صندوق‌ها نیز رسیدگی کند.

به گزارش ایلنا، محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسـلامی در جلسـه علنی صبح امروز (۷دی) مجلس و در زمان بررسـی طرح جهـش تولید دانش‌بنیـان، در رابطه با تشـکیل صندوق نوآوری و شـکوفایی، گفت: طی چند سال گذشته شاهد شـکل‌گیری موسسات مالی و اعتباری بودیم که این موسسـات علیرغم اینکه اجازه فعالیت بانکی نداشـتند به انجام امور بانکی پرداختند و خلق پول کردند و کشور را با مشکلات زیادی مواجه کردند.

وی ادامـه داد: ما در این زمینه قانون داشـتیم اما بانک مرکـزی در برابر آنها کوتاهی کـرد و جلوی فعالیت بانکی آنها را نگرفت در نهایت ۳۶ هزار میلیارد تومان از بیت‌المال صرف پرداخت خسارات ناشی از این صندوق‌ها شد.

رئیـس مجلـس اضافـه کـرد: صندوق‌های نـوآوری و شـکوفایی که در حوزه حکمرانی در فضای فناوری اختیار دارند باید بدانند که حق انجام عملیات بانکداری را ندارند. هرگونـه فعالیـت بانکی از سـوی صندوق‌هـای فناوری و شکوفایی خلاف قانون است.

آنها فقط در این طرح که در مجلس شورای اسلامی در حال بررسی است این امتیاز را دارند که اگر در قراردادهای خـود شـکایتی از آنها صورت گرفت قـوه قضاییه با همان نگاهی که به تعهدات بانکی دارد به تعهدات این صندوق‌ها نیز رسـیدگی کنـد.وی در پایان بیان کـرد: صندوق‌های نـوآوری و شـکوفایی حق انجام هیچ‌گونـه عملیات بانکی ندارنـد و فقـط در قراردادهـای آنها نگاه تعهـدات بانکی می‌شود.

تولید تنها راه نجات اقتصاد کشور است

«نهضت احیا» اجرا می‌شود

معاون اول رئیس‌جمهور گفت: تولید تنها راه نجات اقتصاد کشـور اسـت و می‌تواند مسائلی مانند رشـد اقتصادی، بیکاری، سرمایه گذاری، ارتقاء ارزش پول ملـی و کنترل تورم را محقق کند.

بـه گـزارش مهر، محمـد مخبر معـاون اول رئیس‌جمهور در جلسـه‌ای با اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شـورای اسلامی با تأکید بر اهتمام ویژه و عزم جدی دولت برای حمایت از بخش تولید، گفت: تولید تنها راه نجات اقتصاد کشور است و می‌تواند مسائلی مانند رشد اقتصادی، بیکاری، سرمایه گذاری، ارتقاء ارزش پول ملی و کنترل تورم را محقق کند.

وی با اشاره به برنامه‌ها و رویکردهای دولت برای حمایت از بنگاه‌های تولیدی، تصریح کرد: دولت به دنبال طراحی و اجرای برنامه‌ای تحت عنوان نهضت احیاء است تا بر اساس این طرح بنگاه‌های تولیدی که تعطیل شده و یا با ظرفیت پایین فعالیت دارند تحت حمایت قرار گیرند و با توانی جدید به فعالیت اقتصادی خود ادامه دهند.

معاون اول رئیس‌جمهور با تأکید بر ضرورت جلوگیری از واردات کالاهایی که نمونه مشابه آن در کشور تولید می‌شود، اظهارکرد: به جز در مواردی که موضوع رقابت و ساماندهی نرخ و کیفیت مطرح است، در سـایر موارد نباید کالایی که نمونه مشابه آن در داخل تولید می‌شـود، به کشور وارد شود. مخبر با اشاره به شـرایط کشور در زمان آغاز به کار دولت سیزدهم، تصریح کرد: خوشـبختانه امـروز دغدغه‌ای بـرای تأمین کالاهای اساسی و ارز مورد نیاز آن در کشور وجود ندارد.

وی با اشـاره به ظرفیت‌های متعدد کشـور نظیر دریا و معدن، گفـت: یکی از امتیازات مهم ایـران برخورداری از معادن است که متاسفانه با وجود ظرفیت‌های گسترده در این حوزه، شاهد اقدامات و برنامه‌ریزی‌های مناسب در این زمینه نبوده‌ایم.

معاون اول رئیس‌جمهور همچنین به دسترسـی به دریا و ۲۷۰۰ کیلومتر سـاحل دریایی در کشـور اشـاره کرد و افزود: با اتکا به نعمت‌های خدادادی و ظرفیت‌های موجود در کشور می‌توان اقدامات گسـترده‌ای در راستای توسعه اقتصـادی انجـام داد اما متأسـفانه آن طور کـه باید این نعمت‌ها مورد توجه قرار نگرفته‌اند.

مخبـر بر لزوم پرهیز از خام فروشـی مواد معدنی تأکید و تصریـح کرد: اگر بر اقتصاد دیجیتال و اقتصاد دریا محور تمرکز کنیم گام‌های موثری در راسـتای توسـعه کشـور برداشته خواهد شد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود بر اهمیت دیپلماسی اقتصادی نیز تأکید کرد و اظهارکرد: سـفرا باید به موضوع دیپلماسـی اقتصادی به ویژه با کشـورهای همسایه توجه جدی داشته باشند چرا که این امر می‌تواند به گشایش‌های اقتصادی برای کشور منجر شود.

در ایـن جلسـه اعضـای کمیسـیون صنایـع و معادن مجلس شـورای اسـلامی نیز به ارائه نظرات و دیدگاه‌های خود پرداختنـد و دغدغه‌های موجـود در حوزه صنعت و معـدن را مطرح کردند. ضـرورت حمایت از تولید داخل و فعال شـدن ظرفیت‌های خالی در بخـش تولید، توجه به بخش معدن و نوسـازی ماشـین‌آلات فرسـوده و حمایت از معدن کاران، سـاماندهی وضعیـت تولید، نرخ و کیفیت خودرو، گسـترش مراودات اقتصادی با کشورهای همسایه و قدردانی از اقدامات دولت در گسـترش واکسیناسـیون از مهم‌ترین موضوعات مطرح شـده در این جلسـه توسط اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی بود.

تردد موتور و خودروهای دودزا در تهران تا شنبه ممنوع است

معـاون هماهنگی امـور عمرانی اسـتاندار تهران ضمن تشـریح مصوبات کمیته اضطرار آلودگـی هوا گفت: تردد موتور و خودروهای دودزا در تهران تا شنبه ممنوع است.

به گزارش مهر، عابد ملکی در تشـریح مصوبات کارگروه اضطرار آلودگی هوا اظهارکرد: ممنوعیت تردد خودروهای گازوئیلـی اجرایی می‌شـود، ضمـن اینکه پلیـس راهور باید نسـبت به جلوگیری از تردد همه موتورسـیکلت‌ها و خودروهای دودزا و فاقد معاینه فنی اقدام کند.

وی ادامه داد: جلوگیری از فعالیت‌های عمرانی که سبب تشـدید آلودگی هوا می‌شـود و جلوگیری از روشن ماندن اتوبوس‌ها و مینی بوس‌ها در پایانه‌های مسافربری از دیگر مصوبات این جلسـه اسـت. معاون هماهنگی امور عمرانی اسـتاندار تهران عنوان کرد: نظارت ویژه بر سوزاندن شاخه و برگ‌هـا و پسـماند سـوزی انجام می‌شـود ضمن اینکه پایگاه‌های سـیار فوریت‌های پزشـکی اعـم از اورژانس و هـلال احمر در مناطق پرتردد شـهر و مناطق آلوده‌تر نیز جانمایی شـود. ملکی سـپس گفت: ممنوعیت استفاده از سـوخت مازوت در صنایع مجاور تهران و تأمین گاز مورد نیاز نیرو گاه‌ها و سـایر واحدهای متصل به شـبکه گاز نیز اعمال می‌شود. وی با اشاره به ضرورت اطلاع رسانی جهت خودداری از فعالیت‌های ورزشی در فضاهای باز خاطرنشان کرد: مصوبات جلسه برای روزهای پنجشنبه، جمعه و شنبه می‌باشد و در صورت افزایش شاخص آلودگی دوباره جلسه برگزار خواهد شد.

از عیدی عجیب تا رکورد در برداشت‌های ارزی

در صورت تصویب برداشـت ۲۰ درصد از سـهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی در سال آینده، بالاترین حد برداشت از صندوق طی سال‌های گذشته رقم خواهد خورد و سـهم آن به نصف می‌رسـد. این درخواست در حالی در بودجه مطرح شـده که مجوز آن باید ازسـوی رهبر معظم انقلاب صادر شـود، در حالی که ایشـان پیـش از این هم نسبت به چنین روالی در دولت‌ها انتقاد داشته‌اند و برداشت دولت برای امسال را نیز مشروط کرده بودند.

بـه گزارش ایسـنا، لایحه بودجـه ۱۴۰۱ از این حکایت دارد کـه برداشـت از منابع صندوق توسـعه ملی همچنان ادامه خواهد داشـت؛ به‌گونه‌ای که دولت پیشنهاد کرده از سـهم ۴۰ درصدی صندوق از درآمدهای نفتی، ۲۰ درصد را به‌عنوان وام برداشـت و تنها ۲۰ درصد را واریز کند. این پیشـنهاد البته عجیب نیسـت و رویکرد دولت‌ها در زمینه منابـع صندوق توسـعه همین بـوده و از ابتدای تاسـیس صندوق تاکنون فقط میزان برداشت‌ها تغییر کرده است.

صندوق توسعه ملی در اواخر سال ۱۳۹۰ کار خود را آغاز کرد و قرار بود بخشـی از عواید ناشـی از فروش نفت، گاز، میعانـات گازی و فرآورده‌های نفتی به سـرمایه‌گذاری‌های مولد اقتصادی تبدیل و همچنین سـهم نسل‌های آینده از این منابع حفظ شود.

براسـاس قانون برنامه پنجم توسعه، دولت مکلف شد در سال اول ۲۰ درصد منابع ناشی از فروش نفت و فرآورده‌های آن را به صندوق واریز و سالانه ۳ درصد به آن اضافه کند. از سـال ۱۳۹۶ و با اجرای برنامه ششـم توسعه مقرر شد ۳۰ درصد واریز و سـالانه ۲ درصد اضافه شـود، امـا آنچه در عمل اتفاق افتاده نشـانی از اجرای تکالیف قانون برنامه ندارد و گرچه یکی از اهداف راه‌اندازی صندوق توسـعه ملی کاهش وابستگی بودجه دولت‌ها به نفت بود اما در عمل با تشدید تحریم‌هـا و کاهـش درآمدهای نفتـی دولت‌ها پیشـنهاد واریز کمتر منابع صندوق و در اختیار گرفتن مازاد آن را داشتند.

■ عیدی ۸۰ هزار تومانی از ذخایر ارزی

برگشـت به گذشـته و مروری بر عملکرد ۳ دولت نشان می‌دهد دولت دهم گرچه سهم صندوق را طبق قانون واریز کـرده، اما طی اقدامی عجیب در اواخر سـال ۱۳۹۱ حدود ۲.۷ میلیارد دلار از منابع صندوق را برداشت و خرج عیدانه حـدود ۸۰ هزار تومانی به هـر ایرانی کرد که در نتیجه آن غیر از هشدار تورمی که کارشناسان داشتند، دولت بعد را به صندوق بدهکار کرد و هنوز گزارشی در زمینه تسویه کامل این بدهی منتشر نشده است.

■ جدال درباره برداشت‌های تورم‌زا

در دولت یازدهم و دوازدهم نیز عمدتا پیشنهاد واریز ۲۰ درصد از منابع صندوق مصوب شد و مابقی در اختیار دولت قرار داشـت، اما در سال گذشـته باوجود درخواست مجدد در لایحه بودجه ۱۴۰۰ برای واریز ۲۰ درصدی و برداشـت ۱۸ درصد باقیمانده، رهبر معظم انقلاب با این درخواسـت موافقت نکردند و برداشت را مشروط اعلام کردند.

بـر این اسـاس، در قانون بودجه امسـال مصوب شـد از پیش‌بینی فروش ۲.۳ میلیون بشکه نفت در روز، از سهم ۳۸ درصدی صندوق توسعه ملی، دولت ۲۰ درصد درآمد تا یک میلیون بشـکه را واریز و ۱۸ درصـد را به‌صورت بدهی در اختیار داشـته باشـد اما مازاد بر آن، تمـام ۳۸ درصد کامل به صندوق واریز شود.

در یکی دو سـال اخیر با روند افزایشـی تورم، آنچه به محل اختلاف دولت و بانک مرکزی تبدیل شد، اثر تورم‌زایی برداشت‌های دولت از صندوق توسعه ملی باوجود مصوبه قانون بودجه بود. بانک مرکزی تاکید داشت باتوجه به دسترسـی نداشـتن به منابع صندوق توسـعه ملی، این برداشت نوعی استقراض کوتاه‌مدت از بانک مرکزی به‌شمار می‌رود و عامل افزایش پایه پولی و تورم اسـت؛ با این حال دولت موافـق این نظر نبود و بارها اختلاف‌نظرهای مدیران مربوطه در این باره رسانه‌ای شد.

■ انتظار دیگری بود...

امـا دولت سـیزدهم که از ابتدای ورود خود بر اسـتفاده نکـردن از منابع تورم‌زا در بودجه تاکید داشـت، در همین زمینه صندوق توسعه ملی را نیز مورد اشاره قرار داده بود.

مسـعود میرکاظمـی، رئیس سـازمان برنامـه و بودجه در اظهاراتش مخالفت با برداشـت از صندوق توسـعه ملی را اعـلام کـرده و در انتقاد از هزینه‌هـای دولت گفته بود: هزینه‌های دولت در ۸ سـال گذشـته ۱۰ برابر شده است. برداشت‌های مکرر از صندوق توسعه ملی به چه معنا است. از وزیر اقتصاد در مجلس سـوال کردم چرا از صندوق مکرر برداشت می‌کنید. اوراق، بدهی به بانک‌ها، آیا امسال امکان استفاده از تنخواه وجود دارد؟

وی چنـدی پیش هـم در جریان تدویـن لایحه بودجه ۱۴۰۱ تاکید داشـت گرچه دولت در سـال ۱۴۰۰ ناچار به اسـتفاده از منابع صندوق است، اما برای سال ۱۴۰۱ هیچ برنامه‌ای برای استفاده از منابع صندوق توسعه ملی نخواهد داشـت و به سـمت خلق پول نمـی‌رود و از منابع صندوق برای بودجه اسـتفاده نمی‌کند؛ مگر برای پیشـرانی اقتصاد و پروژه‌های بخش خصوصی و ایجاد زیرسـاخت در توسعه کشور.

در شـرایطی که انتظار می‌رفت درخواسـت برداشـت از منابع صندوق دیگر در لایحه بودجه وجود نداشـته باشـد، رونمایی از لایحه ۱۴۰۱ نشـان داد پیشـنهاد برداشت ۲۰ درصدی مطرح شـده اسـت؛ بنابراین باتوجه به اینکه باید دولت در سال آینده ۴۰ درصد درآمدهای نفتی را براساس قانون به صندوق توسعه واریز کند، فقط ۲۰ درصد پرداختی دارد و ۲۰ درصـد دیگر یعنی ۵۰ درصد سـهم صندوق را خود در اختیار خواهد گرفت که گرچه بدهی اسـت اما در هر صورت بالاترین میزان برداشت طی سال‌های اخیر است. برای سال بعد باید از کل درآمدهای نفتی ۱۴.۵ درصد برای شـرکت ملی نفت، ۴۰ درصد برای صندوق توسعه ملی، ۳ درصد برای سـایر ردیف‌ها و ۴۲.۵ درصد برای دولت باشد کـه در صورت تصویب برداشـت ۲۰ درصدی، دولت مجوز استفاده ۶۲.۵ درصدی منابع حاصل از فروش نفت در سال آینده را خواهد داشت.

تاثیر تعیین سقف ۳۲۰۰ تومانی برای گاز پتروشیمی و فولادی‌ها در بودجه ۱۴۰۱ بررسی شد

تامین بودجه از جیب صنایع بزرگ

بخشی از لایحه پیشنهادی دولت برای بودجه به تعیین نرخ سوخت صنایع اختصاص دارد. براساس لایحه بودجه پیشنهادی دولت برای سال ۱۴۰۱، نرخ سوخت صنایع فولاد و پتروشیمی این‌بار معادل ۱۰۰ درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین شده است. این بند از لایحه بودجه با موجی از سوءبرداشت‌ها و انتقادات فعالان صنعتی و بازار سرمایه روبه‌رو شد. این افراد معتقد بودند با توجه به ارزش قابل توجه سهام واحدهای یاد شده در بازار سرمایه، رشد بالای نرخ سوخت، نگران کننده است. در ادامه و پس از تشدید سوءبرداشت‌های متعدد در این حوزه، سیدحمید پورمحمدی، معاون سازمان برنامه و بودجه و رئیس شورای راهبری و تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۱، برای شفاف‌سازی شرایط تاکید کرد: نرخ سوخت صنایع در لایحه بودجه ۱۴۰۱ برای صنایع سیمانی، فلزی، ریخته‌گری، فولادی‌های کوچک و نیز سایر صنایع کوچک همچنان معادل ۱۰ درصد نرخ خوراک و نرخ سوخت صنایع و مجتمع‌های بزرگ فولادی، پالایشی و پتروشیمی اگرچه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ معادل ۱۰۰ درصد نرخ خوراک تعیین شده اما افزایش آن با سقف مشخصی مواجه است که اگر نرخ خوراک را هم اکنون معادل حدود ۵۵۰۰ تومان در نظر بگیریم، نرخ سوخت برای صنایع بزرگ در سال آینده سقف خواهد داشت و حداکثر ۳۲۰۰ تومان محاسبه می‌شود. برای بررسی شرایط موجود و تاثیر آن بر بورس، با فعالان بازار سرمایه گفت‌وگو کرده‌ایم.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

بهبود سودآوری صنایع، جز فولادی‌ها

سارا فلاح، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی تغییر نرخ سوخت صنایع بزرگ و فولادی کشور گفت: اگرچه در لایحه بودجه سال آینده، نرخ سوخت صنایع و مجتمع‌های بزرگ فولادی، پالایشی و پتروشیمی‌ها معادل ۱۰۰ درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین شده اما سقفی برای آن مشخص شده است. اگر نرخ خوراک پتروشیمی‌ها را ۵۵۰۰ تومان در نظر بگیریم، بهای سوخت واحدهای بزرگ فولادی در سال آینده حداکثر ۳۲۰۰ تومان محاسبه خواهد شد.

وی افزود: البته با وجود تعیین سقف برای نرخ سوخت واحدهای فولادی بزرگ، همچنان آمار و ارقام یادشده به مراتب بالاتر از بهای سوخت مصرفی این صنایع در سال گذشته خواهد بود. فلاح سقف سوخت مصرفی فولادسازان در سال گذشته را برابر ۵۷۰ تومان عنوان کرد و افزود: بدین ترتیب درصورت تصویب اعداد و ارقام پیشنهاد شده در لایحه بودجه ۱۴۰۱، در روند تولید هر تن فولاد، حدود یک میلیون تومان به هزینه‌های تولید افزوده می‌شود.

این کارشناس بازار سرمایه در پاسخ به سوالی مبنی بر ارزیابی معافیت مالیاتی ۵ درصدی تولیدکنندگان و تاثیر آن در روند جبران افزایش بهای سوخت مصرفی این صنایع گفت: میزان افزایش و اثرگذاری بهای سوخت به مراتب بیش از معافیت مالیاتی برآورد می‌شود.

فلاح گفت: وارد آوردن فشار روی تولیدکنندگان برای تامین کسری بودجه، سیاست اشتباهی است. تولیدکنندگان و فعالان صنعتی به‌ویژه مجتمع‌های بزرگ، نقشی اساسی و ویژه در ارزآوری بر عهده دارند. تحمیل فشار به این صنایع، به منزله کاهش صادرات است و درنهایت به ضرر اقتصاد کشور خواهد بود. وی تاکید کرد: بدون تردید این کسری بودجه را می‌توان با روش‌های دیگری نیز جبران کرد. علاوه بر این، چنانچه قرار است بهای انرژی مصرفی صنایع افزایش یابد، انتظار می‌رود این اقدام به‌صورت پلکانی و با شیب کمتری انجام شود تا صنایع بتوانند خود را برای این تغییرات آماده کنند. این کارشناس بازار سرمایه در پاسخ به سوالی مبنی بر رشد بهای ارز نیمایی طی هفته‌های اخیر و تاثیر آن بر عملکرد بازار سرمایه گفت: دلار نیمایی پایه معاملات در کشور و در بازار سرمایه به‌شمار می‌رود، چراکه صادرکنندگان موظف هستند ارز حاصل از صادرات خود را با قیمت ارز صادراتی در سامانه نیما بازگردانند. طی هفته‌های اخیر و با رشد قابل توجه بهای دلار در بازار آزاد، شاهد ایجاد فاصله زیادی میان بهای دلار آزاد و نیمایی بوده‌ایم و بدون تردید این گپ قیمتی باید کم شود. فلاح با اشاره به صحبت‌هایی که مبنی بر تغییر روند قیمت‌گذاری دلار نیمایی شده، گفت: در طرح جدید انتظار می‌رود نرخ این ارز براساس عملکرد مصرف‌کننده و وارد‌کننده و در تقابل میان عرضه و تقاضا مشخص شود.

امید می‌رود اجرایی شدن این موضوع و حذف تعیین قیمت نرخ دلار نیمایی در قالب دستوری، تاثیر بسزایی بر سودآوری شرکت‌های بورسی داشته باشد.

وی در پایان و در ارزیابی بودجه پیشنهادی برای سال ۱۴۰۱ و تاثیر آن بر عملکرد بازار سرمایه اظهار کرد: در حالت کلی تغییراتی که این روزها به‌ویژه در روند قیمت‌گذاری تغییر سوخت واحدهای فولادی مورد توجه قرار گرفته، آنقدرها هم بر کلیت بازار اثرگذار نیست. علاوه بر این، بودجه پیشنهادی برای سال آینده، نقاط قوت متعددی دارد. از جمله آنکه با وجودی که نرخ بهره مالکانه، برای معدنی‌ها افزایش رقم داشته اما درصد آن در مقایسه با سال گذشته آنقدرها هم تغییر نکرده است. همین موضوع نیز خبر خوبی برای فعالان بخش معدن و صاحبان سهام این شرکت‌هاست.

در همین حال، حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی اثرات مثبتی برای گروه‌های دارویی، زراعتی، دامپروری، لاستیک و پلاستیک به‌دنبال دارد. بنابراین درنهایت می‌توان اینطور ادعا کرد که اثرگذاری بودجه سال آینده بر روند فعالیت صنایع (به جز فولادی‌ها) مثبت ارزیابی می‌شود.

> نرخ سوخت برای صنایع بزرگ در سال آینده سقف خواهد داشت و حداکثر ۳۲۰۰ تومان محاسبه می‌شود

چالش‌های انرژی

علی رهبری، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بعد از ارائه لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ و بندهای مربوط به نرخ سوخت صنایع، فعالان اقتصادی واکنش‌های متفاوتی داشتند اما بازار سرمایه واکنش به‌شدت منفی نسبت به لایحه پیشنهادی دولت برای سال آینده نشان داد.

وی افزود: در سال‌های گذشته مبنای محاسبه نرخ سوخت صنایع گوناگون، درصدی از نرخ خوراک پتروشیمی‌ها بوده است. به‌طور مثال، نرخ سوخت صنایع سیمانی معادل ۱۰ درصد از بهای نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین شد. این نرخ برای صنایع فولادی و کانه‌های فلزی برابر ۳۰ درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها برآورد شد. این رقم در لایحه بودجه سال آینده برابر ۱۰۰ درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین شده و نگرانی‌های عمده‌ای را برای صنعتگران و فعالان بازار سرمایه به‌وجود آورده است. رهبری در ادامه و در تشریح نرخ خوراک پتروشیمی‌ها گفت: فرمول محاسبه نرخ خوراک پتروشیمی‌ها براساس قیمت گاز در هاب امریکا، هاب آلبرتا کانادا، هاب NBP انگلستان و هاب FFT هلند و معدل وزنی قیمت داخل، صادراتی و وارداتی گاز در بازار ایران تعیین می‌شود. از ابتدای امسال به‌دلیل افزایش عجیب نرخ گاز در هاب‌های اروپایی نرخ خوراک پتروشیمی‌ها به شدت افزایشی بوده، به طوری که از حدود ۹ سنت در ابتدای امسال به حدود ۱۷.۵ سنت براساس فرمول ارائه شده رسیده است. اما نرخ خوراک پتروشیمی‌ها براساس گزارش فعالیت‌های ماهانه پتروشیمی‌های یوتیلیتی با نرخ‌های حدود ۱۳ تا ۱۴ سنت فروخته شد و زمزمه‌هایی از دخالت دولت بر نرخ خوراک پتروشیمی‌ها شنیده می‌شد؛ یعنی بر خلاف فرمول ارائه‌شده این نرخ دارای یک سقف حدودا ۱۳ تا ۱۴ سنتی برای سال آینده خواهد بود. وی افزود: نقدهای بسیاری بر فرمول ارائه نرخ سوخت صنایع در لایحه بودجه ۱۴۰۱ وارد شد. براساس لایحه بودجه، میانگین نرخ گاز سوخت صنایع فولادی، سیمانی و پتروشیمی در ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایش ۳ تا ۷ برابری را تجربه خواهد کرد.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: مصرف انرژی زنجیره فولاد برای تولید هر تن محصول به صورت متوسط از ابتدای کنسانتره‌سازی تا ورق، ۳۳۵ مترمکعب گاز و ۹۰۰ کیلووات ساعت برق تخمین زده می‌شود.

افزایش نرخ سوخت گاز صنایع فولادی با ثابت در نظر گرفتن نرخ متوسط دلار نیمایی می‌تواند بین ۹ تا ۴۷ درصد بر EPS شرکت‌های بزرگ بورسی زنجیره تامین فولاد تاثیر منفی بگذارد که کمترین حساسیت در سودسازی مربوط به شرکت‌های ابتدای زنجیر فولاد خواهد بود. برای تولیدکنندگان فولاد هزینه‌های انرژی حدود ۸ تا ۱۱ درصد از هزینه تمام‌شده کالا را در بر می‌گیرد.

وی افزود: معافیت‌های مالیاتی ۵ درصدی تولیدکنندگان به‌ویژه در شرکت‌های بزرگ مبالغ قابل توجهی خواهد بود که بخش بزرگی از کاهش EPS شرکت‌ها بر اثر افزایش نرخ سوخت آنها را جبران خواهد کرد و نکته‌ای که کمتر به آن توجه شده، رشد خزنده قیمت ارز نیمایی در روزهای اخیر است. دلار نیمایی رکورد ۲۴۰۰۰ تومان را در هفته گذشته ثبت کرده است. انتظار می‌رود عرضه دلارهای صادراتی صنایع بزرگ با نرخ رقابتی در سامانه نیما باعث جبران زیان حاصل از افزایش نرخ سوخت و همچنان ایجاد سودهای مناسب برای شرکت‌های صادرات‌محور شود. در واقع افزایش نرخ ارز در سامانه نیما اثر چندگانه بر سودسازی شرکت‌ها خواهد داشت.

در همین حال باعث افزایش هزینه‌های مصرف انرژی و بهای تمام شده کالا خواهد شد و از سویی دیگر، نرخ فروش محصول ارائه‌شده در بازار داخل نیز در صورت عدم‌قیمت‌گذاری دستوری از سوی دولت، افزایش پیدا خواهد کرد.

رهبری گفت: شرکت‌های صادرات‌محور با فروش ارزهای حاصل از صادرات به‌صورت رقابتی در سامانه نیما و به قیمت‌های نزدیک به بازار آزاد، سودهای خوبی را شناسایی خواهند کرد که برآیند این تاثیر چندگانه نرخ ارز به نفع افزایش EPS شرکت‌های صادرات‌محور خواهد بود که در تحلیل حساسیت این شرکت‌ها به نرخ ارز کاملا مشهود است.

وی افزود: با انتشار صحبت‌های معاونت سازمان برنامه و بودجه مبنی بر ایجاد سقف ۳۲۰۰ تومانی نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و نرخ گاز سوخت برای صنایع بزرگ نگرانی‌هایی برای ابلاغ دور جدیدی از قیمت‌گذاری‌های دستوری بر محصولات و دخالت در نرخ ارز نیمایی را به‌وجود آورده است.

با احتساب سقف ۳۲۰۰ تومانی نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و نرخ گاز سوخت برای صنایع بزرگ پتروشیمی و فولادی و محاسبه نرخ سوخت با روش سابق برای صنایع سیمانی و کوچک، رشد خزنده و آرام نرخ دلار نیمایی، معافیت ۵ درصدی مالیاتی تولیدکنندگان، فروش ارز حاصل از صادرات در سامانه نیما با نرخ‌های رقابتی و عدم‌دخالت دولت و قیمت‌گذاری‌های دستوری، به‌نظر می‌رسد سال ۱۴۰۱ سالی سرشار از سود برای صنایع فولادی و پتروشیمی باشد.

سخن پایانی

نرخ سوخت صنایع و مجتمع‌های بزرگ فولادی، پالایشی و پتروشیمی‌ها در لایحه بودجه سال آینده برابر ۱۰۰ درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین شده است. با این وجود با هدف جلوگیری از وارد آمدن خسارات جدی به فعالان این صنعت و افت قابل توجه سودآوری آنها، سقف نرخ سود صنایع در سال آینده ۳۲۰۰ تومان درنظر گرفته شده است. اما باید تاکید کرد افزایش یادشده همچنان قابل توجه است و تاثیری بسزا بر روند سودآوری شرکت‌های بورسی دارد.

«قانون خاک» همچنان خاک می‌خورد

اهمیت خاک به‌عنوان یکی از عناصر حیات روی زمین، به اندازه آب و هواست. ارزش بالای این منبع ارزشمند سبب شده حفاظت از آن تبدیل به موضوعی مهم و غیرقابل چشم‌پوشی شود. در جهت تحقق این مهم، قانون حفاظت از خاک در خرداد ۱۳۹۸ تصویب شد اما به گفته کارشناسان این قانون بر زمین مانده و بیم آن می‌رود که به سرنوشت قانون هوای پاک دچار شود و علاوه بر هوا، خاک آلوده داشته باشیم. قانون حفاظت از خاک به‌طور کلی به حقوق خاک، وظایف نهادهای مرتبط با آن و تخلفات مربوط به خاک می‌پردازد. در ۱۱ ماده از مواد این قانون، وظایف مرتبط با سازمان حفاظت محیط‌زیست ذکر شده است. هر گونه اقدام در حوزه مدیریت، بهره‌برداری و حفاظت از خاک باید براساس قانون باشد. طبق ماده ۲ قانون خاک وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست خط‌مشی‌های مدیریت، حفاظت و بهره‌برداری پایدار از خاک کشور را به‌نحوی که متضمن حفظ و ارتقای کیفی خاک باشد، تهیه و برای تصویب به هیات وزیران ارائه کند. طبق ماده ۳ قانون خاک هر گونه بهره‌برداری از خاک باید با رعایت قوانین و مقررات مربوط باشد و هر گونه عملیات معدنی مطابق قانون معادن مصوب خرداد ۱۳۷۷ و اصلاحات بعدی آن منوط به رعایت ضوابط زیست‌محیطی است. ماده ۴ این قانون می‌گوید سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست، ارزش اقتصادی خاک و هزینه‌های ناشی از آلودگی و تخریب خاک در زیست‌بوم اکوسیستم‌های مختلف را در حساب‌های مالی منظور کند. در بند پ ماده ۷ این قانون ذکر شده که وزارت جهاد کشاورزی مکلف است تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی خاک کشور از نظر کانی‌شناسی زیست‌محیطی و زمین‌شناسی پزشکی و کشاورزی برای استفاده بهینه از خاک در راستای بررسی ظرفیت بیماری‌زایی خاک و تامین امنیت غذایی و توسعه پایدار را با در نظر گرفتن ساختار زمین‌شناختی و شیمیایی زمین (ژئوشیمیایی) کشور با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور در دستور کار قرار دهد. ماده ۹ این قانون به دستورالعمل‌های حفظ و پایداری حاصلخیزی انواع خاک و بهینه‌سازی تولید و مصرف انواع کود، آفت‌کش‌ها، سم و بهبوددهنده‌های رشد گیاه می‌پردازد. در تبصره ماده ۱۰ این قانون آمده است: سموم موضوع قانون حفظ نباتات مصوب ۱۳۴۶/۲/۱۵ تابع دستورالعمل‌های زیست‌محیطی و سایر قوانین و مقررات مربوط است. ماده ۱۱ این قانون به وظایف سازمان حفاظت محیط‌زیست در قبال خاک‌های آلوده می‌پردازد. براساس این ماده سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف به پایش خاک‌های آلوده، شناسایی مواد آلاینده خاک و اشخاص آلوده‌کننده آن و اعلام وقوع وضعیت اضطراری براساس حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده‌های ورودی به آن برای کاربری‌های مختلف خاک است. ماده ۱۴ قانون خاک وظایف آلوده‌کنندگان خاک را تبیین می‌کند و می‌گوید در صورت بروز آلودگی خاک، آلوده‌کننده مکلف است مراتب را بلافاصله به نزدیک‌ترین اداره حفاظت محیط‌زیست اطلاع دهد و با هماهنگی و تایید اداره مذکور، آلودگی خاک را تا رسیدن به حدود مجاز برطرف کند. مستنکف از ارائه گزارش آلودگی موضوع این ماده با ارائه‌کننده گزارش خلاف واقع، با حکم مراجع قضائی به جزای نقدی درجه (۸) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود. ماده ۱۵ سازمان حفاظت محیط‌زیست را مکلف کرده نسبت به شناسایی واحدهای آلاینده خاک اقدام کرده و به آلوده‌کننده اخطار دهد که ظرف مهلت معینی متناسب با نوع ماده آلاینده نسبت به حذف و رفع منشأ آلودگی، بازسازی خاک و جبران خسارت وارده اقدام کند. ماده ۱۸ بر وظایف واحدهای تولیدی برای کنترل آلایندگی خاک تاکید دارد و ماده ۲۰ این قانون تاکید می‌کند احکام این قانون درباره تخریب خاک، نافی اختیارات سازمان حفاظت محیط‌زیست در پیگیری جرائم مربوط به تخریب در مناطق تحت اختیار موضوع ماده (۱۶) قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست مصوب ۱۳۵۳ نیست.

باتوجه به اینکه چنین شرایطی برای اجرای قانون هوای پاک نیز وجود دارد، منتقدان و کارشناسان متعددی معتقدند وجود چنین قانونی می‌تواند برای صیانت از حقوق خاک کافی باشد. همان‌گونه که اجرا نشدن قانون هوای پاک سبب تداوم آلودگی هوا شده، اجرا نشدن قانون حفاظت خاک نیز سبب می‌شود آلودگی خاک ادامه پیدا کند.

یادداشت

راهکارهایی که به سبزپوشی بازار نمی‌رسند

یوسف کاووسی
کارشناس اقتصاد

چندی پیش مجلس شورای اسلامی طرحی را با هدف ارتقای جایگاه بورس اوراق بهادار و افزایش نفوذ رئیس این سازمان در امر سیاست‌گذاری اقتصادی در دستور کار قرار داد. با این وجود باید تاکید کرد تغییر صرف جایگاه اشخاص لزوما به منزله اصلاح شرایط نیست.

برای تثبیت و تقویت جایگاه بورس، بازار سرمایه و حفاظت از سرمایه مردم باید الزاماتی رعایت شود. لازمه بازگشت رونق به اقتصاد کشور در موقعیت کنونی پول است و با تزریق پول به بورس، این بازار تقویت می‌شود. بازارگردان‌ها نیز در صورت در اختیار داشتن نقدینگی می‌توانند صف‌های خرید را جمع و روند بازارگردانی را مدیریت کنند.

در شرایطی که نقدینگی کافی جذب بازار سرمایه نمی‌شود، حضور رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در جلسات شورای پول و اعتبار یا جلسات هیات دولت، آنقدرها هم نتیجه‌بخش نخواهد بود.

در واقع باید اقرار کرد چالش‌های حاکم بر این بازار جدی هستند و از کمبودهای حاکم بر بازار سرمایه نشأت می‌گیرند و باید تدبیری برای رفع آنها اندیشیده شود. این حضور در جلسات شورای پول و اعتبار یا جلسات هیات دولت، تنها می‌تواند به جلوگیری از تصویب مصوبات غیرکارشناسی منتهی شود. در صورتی که رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار به‌عنوان عضو شورای پول و اعتبار انتخاب شود هم، تنها یک حق رای دارد؛ در نتیجه نباید به اثرگذاری نظرات وی امید چندانی داشت. به‌علاوه همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد، این بازار نیاز به تزریق پول دارد. اما آیا رئیس سازمان بورس می‌تواند حتی در صورت عضویت در این شورا از بانک‌ها بخواهد که به بازار بورس، سرمایه جدید تزریق کند؟

پاسخ این سوال مشخصا خیر است. شورای پول و اعتبار سازکار مشخصی دارد و هر کدام از اعضای این شورا یک حق رای دارند؛ در نتیجه نباید به اثرگذاری جدی این طرح حتی در صورت تصویب، دل بست.

علاوه بر این باید خاطرنشان کرد در حال حاضر تعاملی نزدیک میان رئیس بانک مرکزی و رئیس سازمان بورس برقرار است. رئیس کنونی بانک مرکزی سابقه فعالیت چندین ساله در سازمان بورس دارد و بر همین اساس نیز تعامل نزدیکی میان این دو نهاد شکل گرفته است.

بنا بر آنچه گفته شد شرکت کردن در جلسه هیات دولت یا شورای پول و اعتبار مشکلی را حل نمی‌کند، کما اینکه درحال‌حاضر رئیس کل بانک مرکزی در جلسات هیات دولت حضور دارد اما مگر چه میزان توان رفع مشکلات کشور را دارد؟

در واقع باید بپذیریم تمامی نهادهای کشور مشکل کمبود پول و ارز دارند اما بانک مرکزی توان تامین آن را ندارد. به‌علاوه آنکه هنوز تکلیف برجام و تحریم‌ها مشخص نشده و نمی‌دانیم در ۲ ماه آینده با چه شرایطی روبه‌رو هستیم. سیاست خارجی کشور به کدام سمت و سو می‌رود.

برجام به نتیجه می‌رسد یا خیر؟ در واقع مجموعه‌ای از عوامل، اقتصاد کشور را مستاصل کرده است. در چنین شرایطی باید قبول کرد خلاف وعده‌های رئیس‌جمهوری پیش از تحویل گرفتن ریاست دولت سیزدهم، اقتصاد و معیشت مردم به مذاکرات و برجام گره خورده؛ بنابراین تا چالش‌های یادشده رفع نشود، نمی‌توان به بهبود شرایط بورس امید داشت.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که شاخص‌های اصلی اقتصاد کشور با چالش‌های اساسی روبه‌رو است. ما در یک دهه گذشته با رشد منفی اقتصاد و استهلاک سرمایه روبه‌رو بوده‌ایم، جمعیت افزایش و درآمد سرانه کشور به حدود یک‌سوم کاهش یافته است. رفع این کمبودها به رفع تحریم و بهبود در تعاملات بین‌المللی ایران با سایر کشورها وابسته است. تا زمانی که این مشکلات برطرف نشود، نمی‌توان به بهبود بازار سرمایه امید داشت.

نظرگاه

اقتصاد کشور دچار تورم رکودی شده است

محسن زرندی‌مقدم- کارشناس اقتصاد: مشکلی که امروز کشور به آن مبتلاست، تورم و شرایط اقتصاد است. امروز اقتصاد ما دچار یک تورم رکودی شده که ۳ عامل اصلی این پدیده را به‌دنبال داشته‌اند؛ عامل اول جنگ تحمیل شده بر ما بود که اصولا کشور را از برنامه‌های توسعه دور کرد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی اصولا تا سال ۶۸ برنامه خاصی در حوزه اقتصاد و موارد شبیه آن نداشتیم و هنوز از تبعات جنگ تحمیلی در رنج هستیم.

عامل بعدی تحریم‌ها هستند. کسی نمی‌تواند این مسئله را نفی کند که تحریم‌ها در حوزه اقتصاد به‌ویژه تجارت کشور و ورود نقدینگی و خروج آن از کشور بی‌تاثیر نبوده است. عامل سوم توجه کمتر در حوزه شایسته‌سالاری است. مدیریت، موضوعی مهم است که در این راستا ضررهای بسیاری داشتیم.

به اعداد و ارقام و برنامه‌های بودجه ۱۴۰۱ باید واقع‌بینانه‌تر نگاه شود. نفت، مالیات و فروش دارایی سه رکن اصلی لایحه بودجه هستند. درباره نفت باید اتکای واقع‌بینانه و حداقلی به نفت داشته باشیم و در زمینه مالیات نیز باید از فرار مالیاتی پیشگیری صورت بگیرد و درباره فروش دارایی سرمایه باید افزایش پایه‌های مالیاتی برای دستیابی به درآمد بیشتر مدنظر قرار گیرد.

اقتصاد کنونی ما یک اقتصاد بانکی است و ۹۰درصد تامین مالی کشور برعهده سیستم بانکی است و بر این باورم که تاکنون اگر تولیدی چه خوب و چه بد چرخیده، بانک‌ها کمک کرده‌اند. یکی از نسخه‌هایی که باید دولت جدید و مجلس تجویز کند این است که این بخش از تامین مالی را به بخش بازار سرمایه هدایت کند.

آسیب‌شناسی درست از آنچه گذشت

مصطفی گوهری‌فر- کارشناس اقتصاد: گام نخست برای اصلاحات این است که آسیب‌شناسی درستی از آنچه گذشته انجام شود تا بدین شکل مشکلات شناسایی و راهکارهایی ارائه شود.

با بررسی تحولات حوزه تجارت خارجی در نیم قرن اخیر به مفروضاتی برخورد می‌کنیم که در ادوار مختلف در ذهن سیاست‌گذاران اقتصادی ما بوده که بر مبنای آن یکسری سیاست‌ها و برنامه‌ها طراحی شده است.

نخستین مفروض آن است که به‌دلیل اینکه ما دارای نفت و منابع زیرزمینی هستیم، کشور ثروتمندی هستیم؛ در صورتی که به لحاظ منطق اقتصادی این گزاره درستی نیست. وقتی نفت و منابع زیرزمینی می‌تواند به توسعه اقتصادی کمک کند که بهره‌وری وجود داشته باشد. یعنی بتوان به‌نحو درستی از منابع در جهت منافع اقتصاد کشور بهره گرفت؛ براساس این اصل خام‌فروشی مشکلی را حل نمی‌کند. مفروض دوم آن است که بدون توجه به محیط بین‌المللی باید اقتصاد قدرتمندی داشته باشیم که این مسئله واجد اشکال است.

مفروض سوم این است که با مداخله کامل دولت در حوزه اقتصاد به‌ویژه تجارت خارجی می‌توان به یک سیستم اقتصاد بهینه و بهشتی موعود دست یافت. وقتی این روند بررسی می‌شود مشاهده می‌کنیم که دولت در جزئی‌ترین اموری که مربوط به تجارت خارجی است، وارد می‌شود و حتی تصدی‌گری می‌کند. مفروض چهارم این است که سیاست‌گذاران کشور بر این باورند که واردات بد و صادرات خوب است.

یکی از مشکلات اساسی این است که طراحی نظام اقتصادی کشور بر دو بنیان است؛ اول مربوط به زمانی است که درآمدهای نفتی داشتیم و دوم مربوط به دورانی است که تحریم نبوده‌ایم.

در هر صورت باید براساس شرایط جدید و تحریمی تغییراتی در الگوی تجارت خارجی صورت گیرد. علاوه بر آن ما دارای مزیت‌های رقابتی هستیم که آنها را نادیده گرفته‌ایم؛ مانند مزیت در حوزه گردشگری، حوزه ترانزیتی و حوزه اقتصاد دانش‌بنیان که به‌دلیل اینکه اقتصاد ما برپایه نفت بوده، همه این حوزه‌ها مغفول مانده‌اند. هر قدر که امکان‌پذیر است باید از دخالت دولت در امور اقتصادی کم و آن را به بخش خصوصی واگذار کنیم. تجربه نشان داده اگر حمایت از بخش خصوصی در قالب بهبود فضای کسب‌وکار باشد و مداخله دولت در بازار را کم کند، می‌تواند به رشد اقتصاد در کوتاه‌مدت و بلندمدت کمک کند.

راهکار دیگری که در شرایط فعلی کشور و باتوجه به تحریم می‌توان روی آن حساب باز کرد، ایجاد وابستگی متقابل با کشورهایی است که با ما در ارتباط هستند.

نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت:

احیای برجام، کلید موفقیت بودجه ۱۴۰۱

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

هادی حق‌شناس معتقد است: «موفقیت‌آمیز بودن یا نبودن لایحه بودجه بستگی به این دارد که سال آینده همچنان تحریم‌های ظالمانه ادامه داشته باشد یا اینکه طرفین بتوانند برجام را احیا کنند. چنانچه برجام احیا شود، هم اقتصاد کشور شاهد رشد ۸ درصدی خواهد بود و هم دولت می‌تواند با این لایحه پیشنهادی هزینه‌ها و منابع خود را تراز کند.»

این نماینده پیشین مجلس در گفت‌وگو با صمت به این نکته هم اشاره کرد که توافقِ دوباره می‌تواند تمام اثرات احتمالی بودجه را معکوس کند؛ یعنی اگر تحریم‌ها لغو شوند نرخ تورم کاهش خواهد یافت، وگرنه تورم کشور ممکن است همچنان بیش از ۴۰ درصد باشد. با این همه رویکرد دیپلمات‌های سیزدهم تا اینجای کار با مذاکره‌کنندگان غربی سرسختانه و کم‌انعطاف بوده است.

مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

اینکه در لایحه بودجه ۵۳۰ هزار میلیارد تومان درآمد از محل مالیات دیده‌اند و حدود ۳۸۰ هزار میلیارد تومان نیز درآمد از محل فروش نفت و گاز پیش‌بینی شده، نشان می‌دهد به‌هم خوردن توازن بین‌المللی یا تداوم فشارها می‌تواند دولت را در مضیقه بزرگی قرار دهد و استقراض را به ناچار به قوه مجریه تحمیل کند

◉ تحلیل کلان شما از لایحه پیشنهادی دولت چیست؟ فکر می‌کنید این لایحه پاسخگوی شرایط اقتصادی کشور خواهد بود؟

بستگی به این دارد که کدام فرض را برای اقتصاد ایران محتمل بدانیم. اگر این تصور وجود داشته باشد که از مذاکرات نباید نتیجه‌ای گرفته شود و تحریم‌های ظالمانه را به‌عنوان یک پیش‌فرض در نظر بگیریم، باید بگویم لایحه پیشنهادی به هیچ وجه کارکرد درستی نخواهد داشت.

از سوی دیگر اگر دولتمردان این تصور را داشته باشند که باید هر چه زودتر مذاکرات را به سرانجامی برسانند، به‌نحوی که امکان فروش یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت در روز فراهم شود، می‌توانیم بگوییم لایحه پیشنهادی، لایحه‌ای مناسب است.

◉ چه چیزی سبب شده شما این برداشت را پیدا کنید؟

در لایحه بودجه امسال گرچه پیش‌بینی دولت از فروش نفت به نصف سال گذشته کاهش یافته، اما رقم پیش‌بینی شده برای درآمدهای نفتی معادل قانون بودجه امسال است، این در حالی است که دولت دوازدهم تصور می‌کرد خیلی زود می‌تواند برجام را احیا و از این طریق بازار نفت را احیا کند. حالا دولت جدید تقریبا درآمدی مشابه درآمد امسال را برای سال آینده پیش‌بینی کرده است.

طبیعتا اگر برجام احیا نشود و تحریم‌های ظالمانه همچنان علیه اقتصاد ما وجود داشته باشد، این درآمدها محقق نخواهد شد. امسال نیز چنین شد و کسری بودجه بزرگی از این محل به اقتصاد تحمیل شد. باتوجه به اینکه دولتمردان بارها تاکید کردند که با کسری بودجه مقابله خواهند کرد، احتمالا تصور می‌کنند مسئله هسته‌ای با قدری کش و قوس در سال آینده حل خواهد شد، وگرنه این لایحه خود موجب ایجاد یک کسری بزرگ می‌شود.

◉ پاشنه‌آشیل لایحه فعلی را چه چیزی می‌بینید؟

من فکر می‌کنم ارقامی وجود دارند که اگر بر آنها تمرکز کنیم، نگرانی ایجاد می‌کنند. از جمله اینکه اگر صرفا به بودجه عمومی نگاه نکنیم و کل بودجه را مدنظر قرار دهیم، هزینه‌های کل با افزایش ۲۶ درصدی نسبت به امسال به ۳۶۱۰ هزار میلیارد تومان رسیده است.

همه شنیده‌اند که دولت برای کنترل هزینه‌های جاری‌اش به‌طور میانگین حقوق کارمندان خود را تنها ۱۰ درصد افزایش داده، به همین دلیل بودجه عمومی چندان رشد نکرده است.

در مقابل باوجود اینکه گفته می‌شود دولت قصد دارد واگذاری‌های بیشتری انجام دهد، می‌بینیم بخش بودجه شرکت‌ها تورم نسبتا بزرگی داشته و نسبت به سال جاری افزایش ۴۲ درصدی یافته است.

به‌باور من این امر نشان می‌دهد دولت نیز چندان امیدوار نیست که بتواند واگذاری‌های موفق و جدی داشته باشد، به همین دلیل خواهان حفظ وضعیت موجود در مدیریت شرکت‌های دولتی است و بودجه این بخش را هم بیش از دیگر بخش‌ها افزایش داده است.

من فکر می‌کنم این رشد بیش از ۴۰ درصدی خود یک عارضه و مشکل ساختاری برای اقتصاد کشور ما به‌ویژه در بخش سیاست‌گذاری مالی است.

در حالی که همه معتقدند باید تعداد زیادی از این شرکت‌های دولتی را واگذار کرد، هر سال شاهد افزایش چشمگیر بودجه این بخش هستیم.

از طرف دیگر می‌بینیم که درآمدهای مالیاتی رشدی چشمگیر در لایحه پیشنهادی دولت داشته‌اند. در سال جاری درآمدهای پیش‌بینی شده دولت از محل مالیات در قانون بودجه حدود ۳۲۵ هزار میلیارد تومان بوده اما برای سال بعد منابع این بخش به‌طور چشمگیری افزایش یافته و به حدود ۵۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. مسئله این است که قرار است این منابع از چه محلی تامین شوند؟ اگر بنا باشد از مودیان فعلی چنین مالیاتی اخذ شود، این اقدام به‌شدت زیان‌بار خواهد بود، زیرا هیچ بخشی از اقتصاد کشور نتوانسته رشد چندانی را تجربه کند که بخواهد بخشی از آن را به دولت بپردازد. تنها راه، مقابله با فرار و معافیت‌های مالیاتی گسترده در اقتصاد کشور است.

البته هنوز معلوم نیست عزم دولت در این زمینه چقدر جدی است و باید منتظر باشیم تا نتایج آن مشخص شود.

باید توجه کنیم که گرچه دولت پایه‌های مالیاتی جدیدی تعریف کرده اما بعید است از طریق مالیات از خانه‌های خالی یا خودروهای لوکس، بتوان چنین منابع عظیمی را تامین کرد.

باید توجه کرد اقتصاد ایران ظرفیت مالیاتی به‌مراتب بیشتر از چیزی که به‌عنوان مالیات اخذ می‌شود را دارد، اما برای اینکه بتوان این توان بالقوه را بالفعل کرد باید سازکار مناسبی فراهم شود که به این سرعت در اقتصاد ما ایجاد نخواهد شد.

◉ در زمینه کسری بودجه چه ارزیابی دارید؟

خود دولت بیش از ۳۰۰ هزار میلیارد تومان کسری تراز عملیاتی را پیش‌بینی کرده، اما از آنجایی که بودجه به‌شدت وابسته به درآمدهای مالیاتی و منابع حاصل از فروش نفت است، کار راحتی پیش رو نیست.

چیزی که مسلم این است که در بخش مصارف همه ارقام محقق خواهند شد، اما در بخش منابع هیچ چیز قطعی نیست و باید شرایط مهیا باشد تا ارقام پیش‌بینی شده به خزانه دولت سرازیر شوند.

همان‌طور که در ابتدای صحبت‌هایم گفتم، چنانچه برجام احیا شود، امکان تراز شدن دخل و خرج بودجه وجود دارد، اما اگر برجام به نتیجه نرسد و تنش‌های بین‌المللی به همراه تحریم‌ها ادامه داشته باشند، من نسبت به تامین منابع دولت تردید دارم.

◉ همان‌طور که شما هم اشاره کردید، دولت در بخش عمومی و جاری بودجه‌ای انقباضی بسته، اما برای شرکت‌های خود دست‌ها را باز کرده است. این سیاست متناقض نیست؟

چرا؛ به نکته درستی اشاره کردید و من هم فکر می‌کنم این یک مشکل جدی خواهد بود. ما در کشور قوانین بالادستی داریم که دولت موظف است براساس آن لوایح سالانه خود را آماده کند. طبق قانون برنامه ششم توسعه باید هر سال حقوق کارمندان دولت به اندازه نرخ تورم رشد کند.

اکنون مرکز آمار نرخ تورم را دست‌کم ۴۵ درصد می‌داند اما دولت برای سال آینده حقوق کارمندان خود را به‌طور میانگین تنها ۱۰ درصد افزایش داده، این در حالی است که بودجه شرکت‌های دولتی بیش از ۴۰ درصد رشد کرده است.

این نشان می‌دهد در این شرکت‌ها، کارکنان با افزایش دستمزدی متناسب با نرخ تورم مواجه خواهند شد اما کارمندان دولت باید به حقوقی که چندین برابر کمتر از نرخ تورم است، قانع باشند و این امر در کارکرد روزانه آنها هم تاثیری نگذارد. این تناقض واقعی است و کمی هم عجیب به‌نظر می‌رسد که دولت در قبال کارکنان خود، رویه‌ای انقباضی در پیش گرفته اما نسبت به کارمندان شرکت‌های دولتی سیاست انبساطی را در دستور کار قرار داده که در نتیجه آن هزینه‌ها در بودجه به‌نحو چشمگیری رشد کرده‌اند.

◉ تجربه سال گذشته نشان می‌دهد نمایندگان مجلس در تصمیم‌گیری‌های مربوط به بودجه نقش چشمگیری دارند. باتوجه به اینکه شما هم پیش‌تر نماینده مجلس بوده‌اید، چه پیشنهادی برای نمایندگان در مرحله بررسی لایحه پیشنهادی دولت دارید؟

به‌باور من نمایندگان مجلس باید به مسئله تحریم‌ها یا لغو آنها به‌طور جدی بیندیشند. باید بودجه را با دو پیش‌فرض بود و نبود تحریم بررسی کرد.

اگر بنا باشد تحریم‌ها ادامه داشته باشد و مذاکره‌کنندگان ایرانی هم موضعی سرسختانه در قبال طرف‌های غربی داشته باشند، باید در ارقام بودجه به‌طور جدی تجدیدنظر شود؛ مثلا نباید اجازه داد در شرایطی که تحریم‌ها سخت‌تر می‌شوند اعتبار شرکت‌های دولتی ۴۲ درصد رشد کند و بودجه‌ای نامتوازن بسته شود.

در مقابل اگر انتظار می‌رود مذاکره‌کنندگان ایرانی به نتیجه‌ای دست یابند که در پی آن تحریم‌ها کم و حتی برجام احیا شود، تحقق ارقام بودجه دور از ذهن نخواهد بود، به همین دلیل نمایندگان مجلس می‌توانند بودجه را دوسقفی ببندند تا بسته به نتایج مذاکرات، یکی از سناریوها روی میز دولت قرار بگیرد.

◉ بستن بودجه دوسقفی همین امسال هم موجب افزایش کسری بودجه شد. برای این منظور چه باید کرد؟

این سیاست هم چون سیاست‌های دیگر چالش‌های مختص خود را دارد. مشکل این است که وقتی بودجه دوسقفی بسته می‌شود، دستگاه‌های اجرایی تمام برنامه‌ها و در واقع هزینه‌های خود را براساس سقف دوم می‌بندند که این نیز منجر به افزایش جدی هزینه‌ها می‌شود.

برای جلوگیری از این مشکل باید نظارت دقیق‌تری بر بدنه اجرایی اعمال شود. از سوی دیگر باتوجه به اجرای طرح‌هایی چون رتبه‌بندی معلمان که در مجلس رای آورد، باید در بخش بودجه عمومی هم تحولاتی رخ دهد.

◉ یکی از اهداف لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ دست یافتن به رشد ۸ درصدی اعلام شده است. باتوجه به شرایط موجود و لایحه پیشنهادی، دستیابی به این رشد را چقدر امکان‌پذیر می‌دانید؟

رشد ۸ درصدی اقتصاد دستاوردی بزرگ و مهم است که به این راحتی محقق‌شدنی نیست. جالب اینکه در بخشی از گزارش اهداف بودجه آمده بود از ۸ درصد رشد باید ۳.۵ درصد از طریق افزایش بهره‌وری به‌دست آید که این نیز در کشور ما تقریبا امر محالی است، زیرا در تمام ۳ دهه گذشته سهم بهره‌وری از رشد یک‌هشتم بوده و ممکن نیست ظرف یک سال و بدون اینکه برنامه‌ریزی جدی در این حوزه انجام شود، چنین تحول شگرفی رخ دهد.

البته باید به این نکته هم توجه کنیم که اگر برجام احیا شود، دست یافتن به رشد ۸ درصدی با همین لایحه بودجه پیشنهادی هم ممکن خواهد بود. تحریم‌ها مانعی جدی در مقابل اقتصاد ما هستند و با برچیده شدن آن، اقتصاد با تکانه‌های بزرگی مواجه خواهد شد؛ درست مانند سال ۱۳۹۵ که وقتی برجام در زمستان سال ۹۴ به امضا رسید، اقتصاد کشور به‌سرعت با رشد بزرگی مواجه شد، به‌نحوی که برای نخستین بار در نیم‌قرن گذشته رشد تولید ناخالص کشور دورقمی شد.

این اتفاق در سال ۱۴۰۱ هم می‌تواند رخ دهد؛ به‌شرطی که چون سال ۹۵ تمهیدات آن فراهم شود و مهم‌ترین مانع که تحریم‌ها هستند از مقابل اقتصاد کشور برداشته شوند. لغو تحریم‌ها اقتصاد ما را به‌سرعت به یک اقتصاد صنعتی و توسعه‌یافته تبدیل نمی‌کند اما از رشد مشکلات و بیماری‌های آن تا حدی جلوگیری می‌کند و منابعی را فراهم می‌آورد که جراحی اقتصادی به آسانی در کشور انجام شود.

◉ هدف از اجرای سیاست‌های انقباضی، کاهش نرخ تورم است. لایحه فعلی می‌تواند به کاهش تورم در کشور کمک کند؟

مهم‌ترین عامل تورم در کشور ما افزایش نقدینگی ناشی از کسری بودجه است. هر سناریویی که دولت را مجبور به تامین هزینه‌های خود از طریق استقراض کند، در نهایت به‌معنای افزایش پایه پولی و به‌تبع آن تورم خواهد بود. این اقدام چه به‌صورت مستقیم از طریق بانک مرکزی انجام شود و چه به‌شکل غیرمستقیم از طریق فشار به بانک‌ها، نتیجه آن تغییری نخواهد کرد.

اینکه در لایحه بودجه ۵۳۰ هزار میلیارد تومان درآمد از محل مالیات و حدود ۳۸۰ هزار میلیارد تومان نیز درآمد از محل فروش نفت و گاز پیش‌بینی شده، نشان می‌دهد به‌هم خوردن توازن بین‌المللی یا تداوم فشارها می‌تواند دولت را در مضیقه بزرگی قرار دهد و استقراض را به ناچار به قوه مجریه تحمیل کند.

این در حالی است که اگر دولت بتواند منابع خود را محقق کند، افزایش پایه پولی بی‌معنا می‌شود و دستگاه اجرایی موفق می‌شود با کنترل دخل و خرج خود، توازن را به سیاست‌های مالی برگرداند؛ بنابراین خطر تورم همچنان بر سر اقتصاد کشور وجود دارد و بستگی به این دارد که کدام اتفاق رخ دهد.

هادی حق‌شناس

اگر برجام احیا شود، دست یافتن به رشد ۸ درصدی با همین لایحه بودجه پیشنهادی هم ممکن خواهد بود

فعالان معدنی از بحران آب ابراز نگرانی می‌کنند

تلاش بی‌وقفه معادن برای تامین آب

عکس: صمت

ملیکا انصاری: در روزگاری که ناقوس جنگ بر سر آب از نقاط مختلف جهان به صدا درآمده، براساس آمارهای رسمی بین‌المللی، بخش کشاورزی ۷۰ درصد و صنایع و انرژی ۲۰ درصد متوسط مصرف آب جهان را به‌خود اختصاص می‌دهند. سهم معادن از مصرف آب حدود ۰.۲ درصد برآورد شده است. کم‌آبی مهم‌ترین بحران این روزهای کشور است و باتوجه به مختصات جغرافیایی که ایران در آن واقع شده، خشکسالی و کمبود بارش‌های اثربخش این بحران را عمیق‌تر کرده است؛ از همین رو مدیریت منابع آبی و استفاده از متخصصان امر برای برنامه‌ریزی استفاده صحیح از ذخایر آب موجود، از اهمیت شایانی برخوردار است. از سویی دیگر نیاز صنایع و به‌ویژه معادن به آب برای فعالیت امری غیرقابل انکار است و خشکسالی‌های اخیر نیز برای فعالان این حوزه و معدنکاران مشکلات متعددی به همراه داشته است.

گلایه معدنکاران از مشکلات معادن برای تامین آب موردنیاز بهانه‌ای شد تا صمت در گفت‌وگو با کارشناسان و فعالان معدنی به جایگاه آب در فعالیت‌های معدنی و شیوه فعلی تامین آب معادن بپردازد. با صمت همراه باشید:

صنعت زغال‌سنگ آب‌بر است

حجت‌الله دریانی، فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت به اهمیت تامین و موارد استفاده از آب در معادن زغال‌سنگ اشاره کرد و گفت: مصرف عمده آب در صنعت زغال‌سنگ مربوط به دو قسمت معادن و کارخانه‌های شست‌وشوی زغال‌سنگ می‌شود. در کارخانه‌های شست‌وشوی زغال‌سنگ، از آب به‌عنوان یک سیال و ماده اصلی برای شستن زغال‌سنگ و ادامه بهره‌وری استفاده می‌شود؛ از همین رو آب نقشی کلیدی را در این کارخانه‌ها ایفا می‌کند و تامین آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در معادن زغال‌سنگ نیز آب برای مصارف کارکنان و کارگران معدن از جمله شست‌وشو و شرب به‌کار می‌رود؛ به‌بیانی ساده در معادن زغال‌سنگ از آب اغلب در مصارف نیروی انسانی استفاده می‌شود، چراکه کارگران معادن زغال‌سنگ بنا بر ماهیت کار در این معادن، روزانه استحمام داشته و به تبع این موضوع، استفاده آب در معادن زغال‌سنگ در بحث نیروی انسانی از دیگر معادن بیشتر است. در کل می‌توان گفت بنا بر دلایل مذکور، در هر دو قسمت فعالیت صنعت زغال‌سنگ، آب از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

آب شهری در معادن جایی ندارد

دریانی در ادامه صحبت‌های خود، استفاده از هر گونه آب شرب شهری در فعالیت‌های معدنی را رد کرد و افزود: از آب شرب شهری به‌هیچ وجه در فعالیت‌های معدنی استفاده نمی‌شود؛ به‌ویژه در معادن زغال‌سنگ منطقه طبس که در حال حاضر فعالیت در آنها صورت می‌گیرد. به‌گفته این فعال معدنی در منطقه طبس اغلب معادن با برنامه‌ریزی‌های تخصصی، آب موردنیاز خود را از منابع سفره‌های آب زیرزمینی تامین می‌کنند. لازم به تذکر است که اغلب معادن زغال‌سنگ در اطراف شهرها و مناطق مسکونی واقع شده‌اند؛ از این رو استفاده از لوله‌کشی شهری و آب شرب برای این معادن ممکن نیست و استفاده معادن از آب شهری صحت ندارد. این فعال معدنی همچنین به تصفیه و بازیافت آب در برخی معادن اشاره کرد و گفت: در برخی معادن از جمله معادن زغال‌سنگ منطقه طبس، آب تصفیه می‌شود و به چرخه فعالیت معدنی بازمی‌گردد. دریانی افزود: در برخی مواقع در صورت دارا بودن شرایط و استانداردهای لازم، از آب بازیابی شده برای شرب و مصارف نیروی انسانی نیز استفاده می‌شود. همچنین در کارخانه‌های شست‌وشوی زغال‌سنگ از آب بازیافتی (به‌شرط دارا بودن استانداردهای لازم) در فعالیت‌های صنعتی استفاده می‌شود. این اقدام به‌دلیل اهمیت وجود آب و آب‌محور بودن فعالیت معادن و کارخانه‌هاست.

معادن آب را بازیافت می‌کنند

دریانی در ادامه استفاده از آب بازیافتی را وابسته به نوع فعالیت صنایع و معادن اعلام کرد و گفت: برخی معادن به‌دلیل اهمیت بالای تامین آب، از پکیج‌های تصفیه آب برای بازیافت آب مصرفی خود و بازگرداندن آن به چرخه فعالیت‌های معدنی استفاده می‌کنند. البته باید به این نکته اشاره کرد که استفاده از روش بازیافت آب وابستگی زیادی به نوع فعالیت معادن دارد؛ معادنی که به‌دلیل ذات فعالیت خود مصرف آب بالایی داشته یا پسماندهای آب آنها به طبیعت آسیب‌رسان است، اغلب از این روش برای جلوگیری از زیان و کاهش هزینه‌های تامین آب موردنیاز فعالیت‌های خود استفاده می‌کنند، اما در معادنی که فعالیت آنها آب‌محور نبوده و پسماندهای آبی آنها برای محیط‌زیست مضر نیست، تامین آب از طریق تصفیه و بازیافت آب در دستور کار نیست. دریانی در پایان به اهمیت پروژه‌های مختلف تامین آب صنایع و معادن از جمله پروژه انتقال آب خلیج‌فارس به فلات مرکزی پرداخت و گفت: پروژه‌هایی مانند پروژه انتقال آب خلیج‌فارس به فلات مرکزی برای تامین آب صنایع و معادن از دو جنبه زیست‌محیطی و توسعه‌ای قابل بررسی است. در بعد نخست نظر کارشناسان امر در این موضوع از اهمیت برخوردار است و در مباحث توسعه‌ای نیز ایجاد تاثیرات مثبت از این طرح انتظار می‌رود. به‌عنوان یک فعال معدنی باید اظهار کنم برخی از فعالیت‌های معادن و صنایع معدنی وابستگی شدیدی به آب دارد و با نبود این ماده حیاتی، دچار اختلال خواهد شد؛ از همین رو معدنکاران و فعالان معدنی انتظار دارند با روش‌های مناسب، تامین آب برای معادن و صنایع صورت گیرد.

پروژه منحصر به‌فرد

پروژه انتقال آب خلیج‌فارس به فلات مرکزی یکی از طرح‌های توسعه‌ای مرتبط با حوزه صنایع و معادن است که طی چند سال اخیر در حال اجرا است. صمت با خداداد غریب‌پور، رئیس پیشین هیات عامل ایمیدرو درباره تاثیر این طرح در رشد و توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور گفت‌وگو کرد. غریب‌پور درباره اهمیت طرح انتقال آب خلیج‌فارس به فلات مرکزی گفت: تامین آب معادن مس، سنگ‌آهن و صنایع فولادی در استان‌های کرمان، یزد و هرمزگان از اهداف اصلی این پروژه است. با اجرای پروژه انتقال آب خلیج‌فارس، منابع آب زیرزمینی در استان‌های یادشده با منابع آبی جدید جایگزین می‌شود. باید اذعان کرد صیانت از محیط‌زیست و آب‌های زیرزمینی، جزو اهداف اولیه و اصلی این طرح است. رئیس پیشین هیات عامل ایمیدرو در ادامه افزود: توجه به این نکته ضروری است که طرح یادشده از نظر طول و میزان فشار از مشخصات و ویژگی‌های منحصر به‌فردی برخوردار است.

ویژگی‌های یادشده، این پروژه را از سایر پروژه‌های مشابه که تاکنون در سطح بین‌المللی اجرا شده، مجزا می‌کند. غریب‌پور افزود: بدون تردید بهره‌برداری از پروژه یادشده در سال موسوم به سال جهش تولید، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و تاثیرات زیادی در تحقق طرح‌های توسعه در بخش معدن و صنایع معدنی داشته است.

این پروژه افتخار معادن است

رئیس سابق هیات عامل ایمیدرو درباره مزایای این پروژه برای کشور و اقتصاد گفت: تامین آب از دریاهای آزاد که به همت شرکت‌های معدنی و صنایع معدنی محقق شده، گامی نو در مسیر استقلال آبی بخش معدن از منابع آب زیرزمینی و حفظ محیط‌زیست است. غریب‌پور با اشاره به اینکه شرکت‌های معدنی و صنعتی در قالب یک مدل توسعه‌ای جدید، تامین آب موردنیاز از دریاهای آزاد را اجرایی کرده که اقدامی مهم در توسعه کشور محسوب می‌شود، بیان کرد: در واقع این پروژه یکی از افتخارات بخش معدن و صنایع معدنی کشور به‌شمار می‌رود و باید از تمام بنیان‌گذاران این طرح و مجریان آن قدردانی کرد.

سخن پایانی

توجه به شیوه‌های نوین مدیریت و برنامه‌ریزی در استفاده از منابع آبی به‌ویژه در شرایطی که با بحران خشکسالی مواجهیم، نیاز امروز کشور است. امیدواریم با در دستور کار قرار گرفتن طرح‌های مناسب تامین آب در حوزه‌های پرمصرف از جمله کشاورزی و صنایع هم شاهد مدیریت مناسب بحران کم‌آبی در کشور باشیم.

کمک کنین تا قــد قلک محک به هزینه دارو برسه

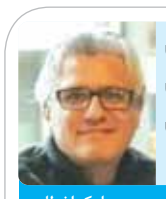
این روزها قلک محک برای رسیدن به هزینه دارو خیلی تلاش می‌کنه تا برای نجات کودکان مبتلا به سرطان با اتکا به عشق شما کاری کنه کودکان و خانواده‌هاشون جز دغدغه بیماری نگرانی دیگه‌ای نداشته باشن. با همراهی شماست که قــد این قلک می‌تونه به تأمین هزینه‌های سنگین دارو برسه.

دریافت رایگان قلک درب منزل
۰۲۱ - ۲۳۵۴۰

۲۰ سالگی
در محک، عشق
سی ساله شد

یادداشت

ضرورت اجرای قانون برای متخلفان

سیامک اخطاری
فعال تجاری

بـدون تردید رجـوع به قوانیـن در زندگی روزمره اجتماعی و حرفه‌ای، یک راه خردورزانه و منطقی اسـت امـا رویکردهـا می‌توانند در اجرای موفـق یک قانون نقـش مهمی بازی کنند. با توجه به مفاد قوانین معدنی در قانون معادن، مالکیت معادن مشروط و موقت است و بهره‌بردار در صورت رعایت دستورالعمل‌های مسـئولیت اجتماعی، حقوقی و فنی می‌تواند از حـق بهره‌بـرداری مدت‌دار خـود بهره‌مند شود. طرح موضوع سلب صلاحیت در معادن قبل از اینکه یک جریمه باشـد در پیش‌بینی قانـون جنبه هشـداردهنده داشـته و حتی نوعی ضـرورت برای وجود این مـاده قانونی وجـود دارد. منابع طبیعی از جمله معادن در فهرسـت انفال طبقه‌بندی شـده و از این رو مالکیـت منابع طبیعی طبق قانـون با فرد یا شـخص حقیقی نیسـت. به عبارتی، در عمل مالکیت مشـروط و موقت بهره‌برداری واگذار می‌شـود؛ بنابرایـن اگـر چنین هشـدارها و محدودیت‌هایی وجود نداشـته باشد، در بازه میان‌مـدت و بلندمدت راه‌انـدازی بخش‌های تولیدی را شـاهد نخواهیم بود و در ادامه این روند منجر به اختلال در عرضه‌وتقاضا و تاثیر منفی در ابتدای زنجیره ارزش می‌شود.

به‌طور کلی قوانین می‌توانند دارای محتوای خاصی باشند یا پیام مشخصی را منتقل کنند برخی قوانین نقش هشـدار و پیشگیری دارند برخـی حتی چاشـنی ایجاد انگیـزه و گاهی اهرم‌های قانونی می‌توانند نقش تشویق‌کننده داشته باشند. تردیدی نیست که ملاک وضع و اجرای قوانین باید اصلی حفظ منافع ملی باشد و در عین حال حقوق بهره‌بردار و مصرف‌کننده رعایت شـود. در زمینه ماده ۲۰ قانون معادن مبنی‌بر سلب صلاحیت معدنکار از فعالیت بر معدن غیرفعـال نیز چنین مسـئله‌ای حاکم اسـت. اما در این میان باید رویکرد اجرایی را برای این دسـته از قوانین به صورتی منطقی چیدمان و سـازماندهی کرد که شرط انصاف در آن رعایت شـده و حقوق تمامی حلقه‌های زنجیره تولید در آن در نظر گرفته شـده باشد زیرا در نظر گرفتن جنبه‌های مختلف توقف و یا عدم فعالیت معادن در عرض و طول، دارای کیفیت و عمق و تاثیرپذیری متفاوتی اسـت. اجـرای صحیح ایـن طرح باید با حساسـیت بیشـتری توسـط متولیان دولتی و نهادهای تصمیم‌سـاز بخش معدن مـورد اهتمام قرار گیرد زیـرا دلایل متعددی در عـدم فعالیت یک معدن نقش دارند. ریشه‌یابی عدم فعالیت ماننـد شناسـایی عوامـل بیرونـی و درونی، رکـود بـازار، دوران پاندمی ویـروس کرونا، کمبـود نقدینگی، مشـکلات موانع محیطی، منابـع طبیعـی، معارضان احتمالـی محلی، وجود پرونده‌های حقوقی یا اسـتراتژی موقت معدنکار برای توقـف فعالیت معدن بنا بر هر شرایطی از اولویت مهمی برخوردار است. برای اجرای صحیح این قانون به نظر می‌رسد ابتدا یک روش پلکانی و با توجه به دوره‌های زمانی معقول و منطقی در کنار عارضه‌یابی تعطیلی معادن شـیوه بهتری است. باید با نیتی مثبت و با نگاه یاری‌رسانی و حمایت از بخش معدن، در کنـار رعایت حداکثر حقـوق بهره‌بردار به تدوین راهکارهای مناسـب بـرای جلوگیری از تعطیلـی معادن و راه‌انـدازی مجدد معادن راکـد پرداخـت. می‌توان با ارائـه یک جدول زمان‌بندی‌شده منطقی همراه با سیاست‌های تشویقی، انگیزه بهره‌بردار را برای آغاز فعالیت بالا ببریم.

همچنیـن از طرفی با تبییـن موانع تولید بخـش معدن و تدوین راهکار برای جلوگیری از وقـوع و رفـع آنهـا، تصمیماتـی مفیـد و موثـر همراه بـا نتایج مطلوب دلخـواه اتخاذ شوند.

طرح مشـارکت و ادغام واحدهای تولیدی بـرای کاهش هزینه‌هـا و افزایـش بهره‌وری یکی از این طرح‌های پیشـنهادی اسـت. این شـیوه‌های اجرایی یا به عبارتی دیگر رویکرد به اجرای قوانین، هم یک نگاه رو به جلو است و هـم موجب ایجـاد انگیـزه و دلگرمی برای معدنکارانی که درگیر مشـکلات دست‌وپاگیر تحمیل شده هستند.

اما همچنان باید تاکید کرد ماده ۲۰ قانون معادن باید برای آن دسته از معدود دارندگان منابع که تمایلی برای ادامه فعالیت در معادن نداشـته و همچنین دلایـل قانع‌کننده برای تعطیلی معـادن آنها وجود ندارد، به شـکلی مدبرانه و سختگیرانه اجرا شود.

بحران معادن تعطیل، کل زنجیره را تهدید می کند

استمرار چرخه باطل واگذاری‌ها

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

از چنـدی پیـش اخبـاری مبنی‌بر سـلب صلاحیت متولیـان معادن و عرصه‌هـای معدنی راکد از نقاط مختلف کشـور به گوش رسـیده اسـت. بنابر آمار ارائه‌شـده از سـوی نهادهای متولی بخش معـدن، افزون بر ۴۵ درصد معادن کشـور تعطیل هستند؛ بنابراین حدود نیمی از بخش معدن از حرکت ایستاده و نمی‌توان این موضوع را نادیده گرفت. سلب صلاحیت و تغییـر متولی معـادن راکد از طریق فرآیند مزایده، اصلی‌ترین روشـی اسـت که دولـت برای خروج معـادن از رکود در نظر گرفته اسـت. اما این روش گلایه و اعتراضات گسـترده فعالان معدنی را به دنبال داشته است. بسـیاری از معدنکاران نبود منابع مالی مناسـب، از دست رفتن بازارهای فـروش مواد معدنـی و در ادامه بحران‌هـای اقتصادی موجـود در بخش معـدن را از علت‌های اصلی تعطیلی معـادن معرفی می‌کنند. به عبارتی، آنهـا معتقدند این رکود ارتباطی با شایسـتگی یا توانایی شـخص دارنده پروانه و مجوزهای اکتشـافی نداشـته که با سـلب صلاحیت آنها، معادن بـه چرخه تولید بازگردند. اما برخی دیگـر بر این باورند که وجود رویکرد سلب صلاحیت در نهادهای دولتی، نوعی محرک فعالان معدنی بوده و در ادامه می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری معادن شود. درباره نحوه اجرای فرآیند سـلب صلاحیت معادن غیرفعـال و پیامدهایی که این اتفاق برای بخش معدن می‌تواند به همراه داشته باشد، صمت با کارشناسان و فعالان معدنی گفت‌وگو کرده که شرح آن را در ادامه می‌خوانید:

عکس: صمت

رکود بازار مصرف، نبود زیرساخت‌های مناسب معدنی، مستهلک شدن ماشین‌آلات معدنی و کاهش راندمان آنها و... در بسیاری از موارد باعث توقف فعالیت معادن می‌شوند

در صورتی که واگذاری دوباره پهنه‌ها و معادن غیرفعال با دقت لازم صورت نگیرد، افراد نامناسبی متولی معادن خواهند شد. در این شرایط ناکارآمدی سیستم مدیریتی معادن استمرار یافته و در عمل فرصت را برای بهره‌برداری از معادن از دست می‌دهیم

نقش معادن در توسعه کلان اقتصاد

محمد قضایی، فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت وجـود ماده قانونی مبنی‌بر سـلب صلاحیت معادن غیرفعال را به نفع بخش معدن عنوان کرد.

او رکود بخش معـدن و غیرفعال بودن معادن را به ضرر اقتصاد کشـور دانست و گفت: بخش معدن مدت‌هاسـت با چالشـی با عنوان معـادن غیرفعال درگیر اسـت و باید فکری به حال رکود معادن کرد. واگـذاری معادن و پهنه‌های معدنی همگی به دلیل ارتقای سـهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی بوده و در سـال‌های اخیر با غیرفعال شدن معادن، این سـهم افزایش پیدا نکرد. فعالیـت معادن برای توسـعه بخش معدن و افزایش نقـش آنها در تولید ناخالص داخلی امری ضروری است؛ بنابراین همواره توجه به چرخه فعالیت‌های معدنی موضوعی اسـت کـه در اهداف کلان و اسـتراتژی‌های کلی کشـور تاکید فراوانی بر آن شـده اسـت. عضو هیات‌مدیره شرکت زغال‌سـنگ پرورده طبس ادامه داد: غیر از بحث توسعه کلان کشـور و نقش در تولید ناخالص داخلـی، بایـد توجه داشـت معادن حلقه نخسـت زنجیره صنایع هستند.

بـا فعالیت معادن مـاده اولیه مـورد نیاز صنایع تامین شـده و از این رو، با رکود این بخش، صنایع وابسـته به معادن نیز در چرخه فعالیت‌های خود با مشـکل روبه‌رو خواهند شـد. اگر ماده اولیه صنایع از طریق فعالیت معادن داخلی تامین نشـود، کشور درگیـر دسـت‌اندازهای جـدی برای ادامـه حیات صنعت خواهد شد چراکه واردات مواد اولیه همواره نیازمند تخصیص منابع ارزی است.

در شرایطی که کشور با بحران کمبود ارز روبه‌رو است، نباید منابع ارزی که باید برای معیشت و دیگر ابعاد اقتصادی کشـور صرف شـود، به واردات مواد اولیه معدنی تخصیص داده شود.

آسیب‌های غیرفعال بودن معادن

قضایـی در ادامـه در تشـریح دیگـر چالش‌های غیرفعال بودن معادن کشور گفت: غیر از خروج ارز، افزایش بهای تمام‌شـده تولیدات صنایع نیز از دیگر ایرادهای مهم رکود معادن است.

کاهش تولید در بخش معدن و واردات مواد اولیه مـورد نیاز صنایع، اثر قیمتی مضاعفی بر محصولات خروجی این صنایع داخلی خواهد داشـت؛ بنابراین غیرفعال بودن گسـترده معـادن را تنها نمی‌توان از یک بعد بررسـی کرد و این اتفـاق دارای پیامدهای متعـددی بر کل زنجیره وابسـته اقتصادی کشـور اسـت. پس از روشن شـدن اهمیت فعالیت و رونق بخش معدن در کشـور، مسئله بعدی که باید به آن پرداخته شـود، دلایل رکود و تعطیلی معادن است. در این موضوع موارد متعددی اهمیت بررسی دارند؛ نخسـت آنکه افرادی که در زمـان واگذاری معادن و پهنه‌هـای معدنـی به‌عنوان متولـی این عرصه‌ها انتخاب شـدند، واجد چه ویژگی‌ها و صلاحیت‌هایی بودند.

سـپس نهادهای دولتی به‌عنـوان متولیان اصلی بخـش معدن در مسـائل مدیریتی چه نقاط ضعفی داشته‌اند.

ایـن فعـال معدنی ادامـه داد: به نظـر من، باید ظرفیت‌هایی از سـوی دولت برای رفع مشـکلات و جلوگیری از انباشت معضلات در بخش معدن ایجاد می‌شد.

یکی از مسـائل مهمی که معـادن را به تعطیلی کشـانده، چالش‌های تامین منابع مالی است. انتظار می‌رود این موضوع با همکاری بانک صنعت و معدن و ارائه تسهیلات مناسب به معدنکاران و صنعتگران رفـع شـود چراکه در ایـن بحث همـواره صاحبان معادن با مشکلات زیادی روبه‌رو بوده و تامین منابع مالی برای فعالیت معادن به‌راحتی صورت نمی‌گیرد.

سلب صلاحیت‌ها، مولد چالش

قضایی در ادامه سـخنان خود به چالش‌هایی که در پس سلب صلاحیت‌ها شکل خواهد گرفت اشاره کرد و توضیح داد: بدیهی است پس از خلع ید شدن صاحبان معادن غیرفعال، مشکلات و چالش‌هایی در ادامـه به وجود خواهد آمد. از ایـن رو، باید با دقت نظر بیشـتری این موضوع از سوی نهادهای دولتی تصمیم‌گیرنده پیگیری و اجرا شود.

نخستین مسـئله‌ای که پس از سلب صلاحیت‌ها با آن مواجه خواهیم شـد، چالـش مالکان جدید و اسـتمرار ناکارآمدی در این بخش اسـت. در توضیح این مسـئله می‌تـوان گفـت در صورتی که واگـذاری دوباره پهنه‌هـا و معـادن غیرفعال بـا دقت لازم صورت نگیرد، افراد نامناسـبی متولی معـادن خواهند شـد. در ایـن شـرایط ناکارآمدی سیسـتم مدیریتـی معـادن اسـتمرار می‌یابد و در عمل فرصت را برای بهره‌برداری از معادن از دسـت می‌دهیم.

عضو هیات‌مدیره شرکت زغال‌سنگ پرورده طبس ادامه داد: همچنین تسهیل روند مزایده‌ها و کوتاه‌تر شدن این فرآیند خود از دیگر الزاماتی است که باید نهادهای دولتی به آن توجه داشـته باشـند چراکه طولانـی شـدن فرآینـد مزایده‌هـا و واگذاری‌های مجدد، نوعی فرصت‌سـوزی برای فعال‌سازی معادن غیرفعال ایجاد خواهد شـد. در پایان می‌توان گفت سلب صلاحیت از صاحبان معادن غیرفعال می‌تواند محرک جدی برای معدنکاران باشد.

اما باید تاکید کرد سـلب صلاحیـت در صورتی مشـروعیت می‌یابد که علت تعطیلی معدن، ساختار معیـوب اداری و نبود حمایت‌هـای مادی و معنوی نهادهای دولتی نباشـد، بلکه تعطیلی از ناکارآمدی متولیان معادن و پهنه‌های معدنی سرچشمه گرفته باشد.

فرآیند قانونی سلب صلاحیت

محمد لطفی‌اصل، کارشـناس معدن در گفت‌وگو با صمت به مزایا و معایب سـلب صلاحیت صاحبان معادن غیرفعال اشـاره کرد. او در وهله نخسـت به تشـریح روند سـلب صلاحیت و خلع ید در معادن پرداخت و گفت: مجوزهای معدنی مسـتند به قانون معـادن و آیین‌نامـه اجرایی آن در ۴ شـکل صادر می‌شـوند؛ پروانه اکتشـاف، گواهینامه کشف، مجوز برداشت و پروانه بهره‌برداری.

دارندگان هر ۴ شـکل از ایـن نوع مجوزها مکلف هستند براساس قوانین و مقررات برای ایفای تعهدات قانونی خود اقدام کنند. بدیهی اسـت هر گونه عدم ایفـای تعهدات و عـدم اجرای عملیـات معدنی در زمان‌هـای مقـرر منجر بـه ابطال پروانه اکتشـاف، گواهینامه کشـف، مجوز برداشت و همچنین سلب صلاحیـت پروانه بهره‌بـرداری خواهد شـد. پروانه اکتشـاف برای یک دوره ۶ ماهه یا یک سـاله صادر می‌شود و در شـرایط خاصی طبق قوانین و مقررات قابل تمدید است.

در ادامه، دارنده پروانه اکتشـاف باید برای اجرای عملیات اکتشاف پیش‌بینی شده اقدام کند. هرگونه کوتاهـی در اجرای عملیات اکتشـاف در مدت‌زمان مقرر سبب خواهد شد تا سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها طبق ماده ۲۰ قانون معادن، پروانه اکتشـاف آنها را باطـل کنند. پس از ابطـال پروانه اکتشاف، طبق مواد ۲۵ و ۲۶ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن محدوده یادشـده از طریـق برگزاری مزایده با دیگر متقاضیان واگذار می‌شـود. متقاضیان این مزایده‌هـا باید واجد شـرایط و دارای صلاحیت فنی و مالی باشند.

شرط اجرا نشدن تعهدات

لطفی‌اصـل به توضیح فرآیندهـای قانونی فعالیت معدنکار ادامه داد و گفت: دارنده گواهینامه کشـف براسـاس ماده ۸ قانون معادن می‌تواند حداکثر یک سال پس از صدور گواهینامه کشف، درخواست خود را برای اخذ پروانه بهره‌برداری معدن کشف شده، به سـازمان صنعت، معدن و تجارت اسـتان ارائه کند. عـدم ارائه این درخواسـت در مهلـت مقرر موجب سلب حق اولویت یادشده از آنها خواهد شد. علاوه‌بر آن، دارندگان پروانه‌های بهره‌برداری مکلف هسـتند به تعهدات خود که در پروانه صادرشـده درج شـده اسـت، اقدام کنند. در صورت عـدم ایفای تعهدات، معدن تحت بهره‌برداری طبق ماده ۲۰ قانون معادن ابطال می‌شود و باید طبق ماده ۶۶ آئین‌نامه اجرایی قانون معـادن از طریق مزایده عمومی به افراد واجد شرایط واگذار شود.

این کارشـناس معـدن ادامـه داد: همان‌طور که پیش‌تـر شـرح داده شـد، در قوانین و مقـررات به شـکل کامل و واضح نحوه ابطـال مجوزهای معدنی و واگذاری مجدد آنها از طریق مزایده عمومی مطرح شده است و روشن بودن قوانین مرتبط با این امر، از نقاط مثبت این بحث به شـمار می‌رود. همچنین از سـوی دیگر، واگذاری معادن غیرفعال و قرار گرفتن این پهنه‌ها در اختیار افراد واجد شـرایط و متقاضی از طریـق مزایـده عمومی از مزیت‌هـای مهم ابطال پروانه‌های فعالیت‌های معدنی پهنه‌های راکد اسـت چراکه در این شـیوه پهنه‌ها با روند مناسـب‌تری به افراد واگذار می‌شود.

احتمال تضییع حقوق معدنکاران

ایـن مهندس معـدن ضمن پرداختن بـه مزایای سـلب صلاحیت معادن غیرفعـال، به دیگر ابعاد این اتفاق نیز اشـاره کرد و گفـت: از دیگر مزایای ابطال معادن و واگذاری مجدد آنها از طریق مزایده عمومی می‌توان بـه جلوگیری از ایجاد رانـت، حذف دلالی توسـط برخی دارندگان مجوزهای معدنی و ارتقای ظرفیت‌های فنی و مالی دارندگان مجوزهای معدنی اشاره کرد.

در ابطـال مجوزهـای معدنی به‌ویـژه معادنی که دارندگان آنها از صلاحیت فنی و مالی لازم برخوردار هسـتند، اهلیت معدنکاری آنها به اثبات رسـیده و هیچ‌گونه شـبهه دلالی درباره آنها وجود ندارد، باید برخی موارد دیگری غیـر از عوامل زمانی و تعهدات دارنده مجوز در جهت اجرای عملیات معدنی مدنظر قرار گیرد.

وجـود مواردی مانند معارضـان محلی، تعارضات بیـن نهادهـای دولتـی، رکود بـازار مصـرف، نبود زیرسـاخت‌های مناسـب معدنی، مسـتهلک شدن ماشـین‌آلات معدنـی و کاهش راندمـان آنها و... در بسـیاری از موارد باعث عدم فعالیت معدن می‌شوند. لطفی‌اصل خاطرنشان کرد: عدم لحاظ این موارد در ابطـال معادن و واگذاری دوباره آنها از طریق مزایده عمومـی ضمن تضییع حق دارنده اولیه مجوز، باعث می‌شـود برنـده مزایده نیـز نتواند بـه دلیل وجود مشـکلات یادشده معدن را فعال کند. در نتیجه این چرخه طی چندین سال بدون کوچک‌ترین خروجی مثبت تکرار خواهد شد.

ایجاد ساز کارهای مناسب

لطفی‌اصل در ادامه سخنان خود به ضرورت در نظر گرفتن اصلاحاتی در روند سـلب صلاحیت صاحبان معـادن غیرفعال تاکید کرد و گفـت: بنا بر مواردی که بالاتر به آن پرداخته شـد باید سـاز کار مناسبی بـا لحاظ تمامی موارد (عوامل اختیاری دارنده مجوز و عوامـل خـارج از ید فعال معدنی) تدوین شـود و مبنـای ابطال و واگـذاری مجدد معـادن از طریق مزایده عمومی قرار گیرد.

به‌طـور کلـی بـرای فعال‌سـازی حداکثـری معـادن غیرفعـال می‌تـوان از ظرفیت‌هـای روندهـای پیش‌بینـی شـده در طرح احیـای معـادن راکد و همچنیـن دیگـر روش‌هـای منـدرج در قوانین و مقررات به منظور رفع موانع فعالیت معادن اسـتفاده کرد. این کارشـناس معدنی در پایـان صحبت‌های خود به سیاسـت‌های دولت مبنی‌بر واگذاری سهام معـادن گلایه کرد و گفت: از سـوی دیگـر، باید در نظر داشـت در قانون معـادن و آیین‌نامه اجرایی آن درباره واگذاری سـهام معادن هیچ‌گونه ماده قانونی وجـود نـدارد؛ بنابراین اگر سیاسـت اجرایی وزارت صنعت، معدن و تجارت درباره معادن واگذاری سهام آنها اسـت، مناسب به نظر می‌رسـد قبل از هرگونه اقـدام اجرایـی اصـلاح قوانین و مقـررات و تدوین دستورالعمل‌های شفاف در دستور کار قرار گیرد.

سخن پایانی

در نظـر گرفتـن شـیوه‌های مناسـب راه‌اندازی دوباره معادن، از مهم‌تریـن وظیفه نهادهای دولتی متولی بخش معدن به شـمار می‌رود. غیر از مسئله صلاحیـت معدنـکاران، بحث حمایت‌هـای مالی و قانونی دولت از صاحبان معـادن همواره از مواردی اسـت که باید به آن توجه شـود. از این رو، تعطیلی معادن موضوعی چندوجهی است که نمی‌توان تنها به بعد متولیان معادن تاکید کرد و باید سـایر ابعاد نیز در نظر گرفته شوند.

هشدار کارشناسان نسبت به «حذف ارز ترجیحی» در بودجه ۱۴۰۱

خطر افزایش نرخ دارو جدی است

حـذف ارز ۴۲۰۰ تومانـی در بودجه ۱۴۰۱ انتقادات و تشـویق‌هایی را به‌دنبال داشـته اسـت. برخی معتقدند حـذف ارز ترجیحی موجب انتظـارات تورمی و افزایش قیمت‌ها خواهد شـد و برخی دیگر این اقدامات را گامی در مسـیر رفع محدودیت‌ها و مبارزه با فسـاد می‌دانند. مسـعود میرکاظمی، رئیس سـازمان برنامه‌وبودجه، در نشسـت خبری بعـد از ارائه بودجه، درباره تشـریح دلایل و جزئیات حـذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از بودجه ۱۴۰۱ گفت: «تورم و افزایش نرخ کالا بعـد از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی را رد نمی‌کنیم. به هر صورت، این افزایش نرخ با توجه به انتظارات تورمی طبیعی اسـت اما باید توجه داشـت در حال‌حاضر هم نرخ برخی کالاهایی که مسـتقیم یا غیرمسـتقیم از این ارز اسـتفاده می‌کنند، مطابـق با نرخ ترجیحی نیسـت و دلیلی نـدارد ارز در بـازار بریزیم و دلالان و واسطه‌ها از آن سوءاستفاده کنند.»

عکس: آیدا فریدی

افزایش انتظارات تورمی با حذف ارز ترجیحی

شـاهین شایان‌آرانی، کارشـناس مسـائل مالی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: براسـاس نظریه‌هـای اقتصادی زمانی به یـک کالا، ارز و حتی یک نرخ وام، یارانه داده می‌شود که یک هدف بلندمدت استراتژیک مدنظر دولت باشـد. به‌عنوان مثال، زمانی که می‌خواهند حـوزه تکنولوژی‌های خاص مانند هوش مصنوعی یا استارت‌آپ‌ها را در کشور رونق دهند، دولت با یک استراتژی بلندمدت به‌گونه‌ای یارانه به این بخش از اقتصاد اختصاص می‌دهد که مخاطرات بازیگران آن حوزه پوشـش داده شـود. این یارانه‌ها اشکال گوناگون از جمله وام‌هایی با نرخ یا ارز ترجیحی دارد.

وی افزود: این اقدام برای رشـد آن حوزه انجام می‌شـود و تـا ایجاد ثبات عملیاتی ادامه پیدا می‌کند. درنهایت زمانی که به نتایج موردنظر رسیدند، این یارانه‌ها برداشته می‌شـود. در واقع سیاسـت اعطای یارانـه و تعیین نرخ‌های ترجیحی قرار نیسـت تا همیشـه ادامه پیدا کند و فقط برای نوعی دوپینگ در یک بخش اقتصاد و بازه معین اسـت. در این سیاسـت‌گذاری امکان این وجود دارد که فساد اقتصادی نیز رخ دهد و کسانی که دریافت‌کنندگان یارانه‌ها هستند از این ارز ترجیحی به‌طور کاذب و صوری برای منافع دیگری اسـتفاده کنند. شـایان‌آرانی گفت: در کشور به یکسری خدمات و کالاهای اسـتراتژیک ارز ترجیحی داده شده است. به هر حال، برخی داروهای خاص نیاز به واردات دارند و در حوزه سلامت باید یکسری خدمات استراتژیک ویژه ارائه شود و به همین دلیل، ارز ترجیحی به آنها تخصیص داده می‌شـود. درباره برخی کالاها که استراتژیک است، تخصیص ارز ترجیحی منطقی به‌نظر می‌رسد.

این کارشناس اقتصاد با تاکید بر اینکه باروندی که تا امروز بوده و ارزهای ترجیحی را به‌حوزه‌های گوناگون برده‌ایم، فساد و رانت‌پاشی ایجاد شده، گفت: تاکنون ارز ترجیحی با نرخ‌های پایین به بخش‌هایی از اقتصاد اختصاص یافته و برخی دریافت‌کنندگان این ارز بـا فروش ارز ۴۲۰۰ تومانی در بازار آزاد تعادل بازار را برهم زدند؛ در صورتی که این ارز باید در راستای رونق و توسعه اقتصاد که از ابتدا مدنظر دولت بود، هزینه می‌شد.

وی افزود: حتی کسانی که ارز ترجیحی گرفتند و تخلفی نداشتند، پس از این همه سـال باید رشد و توسعه‌ای پیدا کرده باشـند. این ارز ترجیحی تفاوت نرخی است که دولت پوشش می‌دهد و از بودجه دولت نیز تامین می‌شود. به‌نوعی اگر این ارز ترجیحی نباشد، بودجه دولت هزینه کمتری خواهد داشت. شایان‌آرانی با اشاره به اینکه کسری بودجه نیز یک عامل ایجاد تورم است، گفت: ارز ترجیحی باعث بالا رفتن هزینه دولت خواهد شد اما به هر حال، این تامین هزینه و ارائه یارانه به‌دلیل منافع استراتژیک برای یک دوره کوتاه‌مدت پذیرفته می‌شود.

حذف ارز ترجیحی، انتظارات تورمی ندارد

علی سـعدوندی، کارشناس ارشـد اقتصاد کلان و بانکـداری در گفت‌وگـو با صمت با اشـاره به اینکه حذف ارز ترجیحی در بودجه ۱۴۰۱ انتظارات تورمـی معمولا با یـک تغییر عمده و به‌ویژه در نرخ ارز بازار آزاد ایجاد می‌شـود. در واقع مردم و بازیگران بـازار به نرخ ارز دولتی بی‌توجه هستند. با این اقدام، فقط در یکی، دو کالایی که به آن وابسته است، هزینه تمام‌شده افزایش پیدا می‌کند.

وی افزود: البته افزایش هزینه تمام‌شـده نیز بسـتگی به بازار دارد. اگر نرخ کشش داشته باشـد، مقدار زیادی از این افزایش هزینه به تولیدکننده منتقل می‌شـود. اگر بازار کشش نداشته باشد، بخشی از این افزایش به مصرف‌کننده منتقل خواهد شـد. اما اینکه انتظار داشته باشیم به‌دلیل حذف ارز ترجیحی، تورمی شکل بگیرد، اشتباه است.

سعدوندی اظهار کرد: علت اصلی تورم در ایران، مسئله نقدینگی، پولی‌سازی کسـری بودجه و بانک‌هایی اسـت که وام‌های معوق و باکیفیت پایین عرضه می‌کنند. در این شرایط، اگر همزمان با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، مثلا پایه پولی افزایش پیدا کند، طبیعی است که تورم هم به وجود می‌آید.

این اقتصاددان گفت: اگر حذف ارز ترجیحی تاثیر روانی هم بر بازار بگذارد، تا زمانی که رشد نقدینگی نداشته باشیم، این تاثیر روانی تبدیل به تورم نخواهد شـد. وی با بیان اینکه، مسئله اصلی، رشد حجم پول است، گفت: گاهی رشد حجم پول در قیمت‌ها تبلور پیدا نکرده و پس از مدتی به‌دلیل و بهانه حادثه‌ای ماننـد حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، تورمی که به تعویق افتاده ظاهر می‌شـود اما مسئله اصلی کسری بودجه دولت، ناترازی نظام بانکی و اینجور مسائل است.

سـعدوندی بیـان کرد: اگر حذف ارز ترجیحی به‌درسـتی انجـام و این نوع رانت‌پاشـی‌ها متوقف شـود، در بلندمدت به رشـد تولید و رفـع موانع تولید می‌رسیم که علاوه بر اشتغالزایی، اثر ضدتورمی نیز خواهد داشت.

وی افزود: اگر محدودیت‌های ناشـی از رانت‌پاشی‌ها کنار برود، موجب رشد تولید در بخش‌های اقتصادی شـده و اثر ضدتورمی خواهد داشـت. در نهایت اینکه ارز ۴۲۰۰ تومانی یکی از نامعقول‌ترین و مخرب‌ترین سیاسـت‌های بوده که در تاریخ اقتصادی ایران تجربه شـده است. این ارز تنها موجب رانت‌پاشی شده در صنعت اخلال ایجاد کرده است.

> مجلس و دیوان محاسبات باید روی موضوع جبران مابه‌التفاوت ارز ترجیحی حساسیت ویژه‌ای داشته باشند تا با حذف آن مشکلی در تامین دارو برای بیماران ایجاد نشود

افزایش ۷ برابری قیمت داروهای وارداتی

محمدرضـا واعظ مهـدوی، رئیس انجمـن اقتصاد سلامت ایران درباره حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در لایحه بودجه سـال ۱۴۰۱ اظهار کرد: این اقدام بدترین تاثیر را در حوزه بهداشـت و درمـان و دارو می‌گذارد چون در شـرایطی که تورم وجود داشـته، قیمت‌ها افزایش می‌یابند و مردم مجبور هستند مایحتاج خود را هر روز گران‌تر از روز قبل بخرند، باید هزینه‌ها و بار مالی دارو و بهداشـت و درمان کاهش یابد و یارانه بیشتری برای این مـوارد دهند تا مردمی که قدرت خرید گوشـت، لبنیات، روغن و حبوبات را ندارد دست‌کم برای داروی خود تحت فشار قرار نگیرند.

بـه گـزارش ایلنا، واعظ مهـدوی افـزود: حذف ارز ۴۲۰۰ تومانـی بدترین تاثیر را برای این حوزه داشـته و هزینه‌هـای بهداشـت و درمان را به‌شـدت افزایش خواهد داد. محاسـبات اقتصادی نشان می‌دهد تبدیل ارز ۴۲۰۰ تومانـی به ارز نیمایـی، قیمت داروی تولید داخـل را به ۴ برابـر و قیمـت داروی وارداتی را به ۷ برابر می‌رساند.

وی تصریح کرد: این به معنای وارد شـدن یک فشار عجیب به بیمه‌ها نیز است. بیمه‌ها هم‌اکنون نیز قدرت پرداخت به‌موقع صورتحساب خود را ندارند، چه برسد به اینکه هزینه‌های دارویی آنها ۷ برابر شـود. علاوه‌بر ایـن تکلیف مردمی که بیمه نیسـتند، چه می‌شـود؟ از فشـار هزینه‌های درمانی به زیـر خط فقر و فلاکت می‌افتند. بیمه‌شـدگان هم فرانشـیز داروی‌شان یعنی هزینه‌هایی که به باید برعهده بگیرند، ۴ برابر می‌شود.

واعظ مهـدوی خاطرنشـان کرد: با توجه به سـهم فرانشـیز ۲۵ درصـدی دارو، این ۴ برابر شـدن مانند این اسـت کـه کل هزینه‌هـای دارو از پوشـش بیمه خارج شود. آیا واقعا خواسـته دولت خارج کردن دارو از پوشـش بیمه اسـت؟ اگر این‌گونه اسـت که همین موضوع را اعلام کنند؛ چرا قیمت دارو را بالا می‌برند؟

وی با اشـاره بـه هزینه‌هـای شـرکت‌های دارویی گفـت: علاوه‌بر ایـن مابه‌ازای ریالی مواد اولیه شـرکت‌های دارویـی ۷ برابر می‌شـود. در نتیجـه بـه نقدینگی بسـیار زیادی نیاز پیدا می‌کنند. همه ایـن تصمیمات باعث افزایش فشـار بـه مردم و منجر می‌شود بسیاری از کسانی که به دارو نیاز دارند به زیر خط فقر سـقوط کنند. هزینه‌های بهداشتی و درمانی، هزینه‌های حساسـی اسـت و دولت باید آن را کنترل کنـد و نگذارد به صورت نجومی بالا برود وگرنه جامعه با بحران‌های شدیدی روبه‌رو خواهد شد.

حذف ارز ترجیحی با نظارت انجام شود

محمـود نجفی‌عرب، رئیس کمیسـیون اقتصاد سـلامت اتـاق بازرگانی تهـران در گفت‌وگو بـا صمت درباره حذف ارز ترجیحی از بودجه ۱۴۰۱ کشـور گفت: تولیدکنندگان و فعالان حوزه دارو در کشـور بارها نظر خود را درباره ضرورت حذف ارز ترجیحی دارو اعلام کرده بودند؛ به‌طور کلی در این حـوزه باید ارز ترجیحی ناکافی اختصاص یافته به دارو حذف می‌شـد تا در این بخش شاهد عوارضی مانند قاچاق معکوس که در سـال‌های گذشته و به‌ویژه درباره داروهای وارداتی رخ می‌داد، نباشیم.

نجفی‌عـرب با تاکید بـر اینکه ارز ترجیحـی دارو همواره حواشـی و عوارضی برای نظام دارویی کشور به همراه داشته، اظهـار کرد: ارز ترجیحی در این سـال‌ها فقط به ماده موثره دارو و اینترمدیت‌ها تعلق گرفته و همین موضوع نیز در موارد بسیاری موجب ایجاد مشکل در قیمت‌گذاری‌ها می‌شود. وی تاکیـد کرد: با توجـه به این مشـکلات و محدودیت‌ها برای تخصیـص ارز ترجیحی، به نظر می‌رسـد دولت و مجلس نیز خلاف بودجه سال ۱۴۰۰ به این نتیجه رسیده‌اند که باید ارز ترجیحی از حوزه دارو حذف شـود و منشـأ ارزی دارو به ارز نیمایی برگردد. نجفی‌عرب درباره گلایه‌های مردم نسـبت به افزایش قیمت اقلام مختلف دارویی در این زمینه خاطرنشان کرد: درحال‌حاضر منشأ ارزی گروهی از داروها به ارز نیمایی انتقـال یافته و گلایه‌هایی نیز از سـوی مـردم در این زمینه مطرح می‌شـود. اما قرار نیسـت تغییر منشـأ ارزی دارو، به پرداخت بیشـتر از جیب مردم منتهی شود. درواقع پیشنهاد ما این بوده که مابه‌التفاوت صرفه‌جویی ارزی حاصل از حذف ارز ترجیحـی ۵۰ تا ۶۰ هزار میلیارد تومانی که نصیب دولت می‌شـود، به صورت ریالی به انتهای زنجیره منتقل شود و از طریق مکانیسـم بیمه‌ها در اختیار بیماران و مصرف‌کنندگان دارو قرار گیرد. رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق بازرگانی تهران با اشـاره به دیگر مزایای حـذف ارز ترجیحی از حوزه دارویی کشـور تصریح کرد: با این روش سوداگری‌های بخش دارو و همچنین محدودیت‌هـای موجود در این حوزه حذف می‌شود. تولیدکنندگان زودتر از شرایط کنونی به ارز دسترسی پیدا می‌کنند و کمبود دارو نیز در کشور کمتر رخ خواهد داد.

وی گفـت: درحال‌حاضر تولیدکنندگان دارو گاهی حتی تا ۴ ماه در صف تخصیص ارز برای واردات دارو، مواد اولیه دارویی و اینترمدیت‌هـا قرار می‌گیرند و به‌موقع نمی‌توانند جوابگوی نیاز بیماران باشـند. درواقع کمبود برخی از داروها در کشور نیز به همیـن دلیل اتفـاق می‌افتد و موضـوع از سـوی شـرکت‌های تولیدکننده نبوده اسـت. نجفی‌عرب در زمینـه جبـران افزایـش قیمت تمام‌شده دارو و فشار مالی بر بیماران نیـز تصریح کرد: نگرانی کارشناسـان دربـاره انتقال نیافتن مابه‌التفاوت یارانه‌های ارزی به انتهای زنجیره قابل درک است و در ایـن زمینه مجلس باید به نحـوی عمل کند که دولت نتواند به آن دسـت‌اندازی کند و ما به‌التفاوت واقعا به انتهای زنجیره برسـد. داروهای اساسـی مثل داروهای بدون نسخه نیسـتند و باید امکان تامین آن توسط بیماران وجود داشته باشـد. درحال‌حاضر زیرساخت‌های لازم برای چنین اقدامی در نظـام سـلامت کشـور مهیاسـت و با مدیریت درسـت منابـع در کشـور می‌تـوان کاری کرد که بـا افزایش قیمت دارو میـزان پرداخت از جیب مـردم افزایش نیابد. مجلس و دیوان محاسـبات نیز باید روی موضوع جبـران مابه‌التفاوت ارز ترجیحی حساسـیت ویژه‌ای داشـته باشـند تا با حذف آن مشـکلی در تامین دارو برای بیمـاران و خانواده‌های آنها به‌وجود نیاید.

سخن پایانی

در مجمـوع برخـی کارشناسـان معتقدند اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی با تمام مزایا و معایبی که دارد، موجب بروز فسـاد زیادی شـده و مانعی در مسـیر رونـق اقتصـادی به‌شـمار مـی‌رود. همچنیـن گفته می‌شـود انتظـارات تورمی پـس از حذف ارز ترجیحـی، کوتاه‌مدت خواهد بود اما در بلندمدت حتی نقشی تورم‌زدا ایفا خواهد کـرد. در مقابل گروهی دیگر بر افزایش سرسام‌آور نرخ کالا و تورم درصورت حـذف ارز ترجیحی تاکید دارند. واقعیت این اسـت که این ارز بـه کالاهایی مانند گنـدم و دارو که اسـتراتژیک و راهبـردی هسـتند، تخصیـص داده شـده و حـذف آن علاوه بر افزایش نرخ می‌تواند موجب کمبود این کالاها شود.

یادداشت

ارز ترجیحی دارو حذف‌شدنی نیست

عزت‌الله یوسفیان‌ملا، نماینده پیشین مجلس و کارشناس اقتصاد

موضوع حذف ارز ترجیحی در بودجه ۱۴۰۱ همچنان با حاشیه‌های بسیاری همراه است و با وجود گذشـت چند هفتـه از تقدیم لایحه بودجه بـه مجلس، هنوز هـم ابعاد اختصاص یافتـن یا حـذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در بودجه روشن نیست. طبیعی است که با حذف یارانه، نرخ تمام‌شده کالاها بالا برود. وزیر بهداشت و درمان پس از آغاز گمانه‌های حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی تاکید کرد که اساسـا قادر به حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی نیسـتیم، چراکـه نرخ برخی از داروها سـر به فلک خواهد کشید. با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانـی، ارز ۲۳ هزارتومانی به واردات مواد اولیه یا واردات دارو اختصاص داده خواهد شـد. با این روند، اختـلاف ارز ۴۲۰۰ تومانی تـا ۲۳ هزار تومانی از جیب مصرف‌کننده دارو تامین خواهد شـد و بدون شـک مشـکلات بسـیاری را در حوزه درمان ایجاد خواهد کرد. بایـد در نظر داشـت کـه واردات دارو به‌طور انحصاری در کشـور در دسـت عـده خاصی اسـت. با وجود ارز ترجیحی نـرخ دارو تا این حد بالا رفته و یقینا با حذف آن، آسیب جدی به نیازمندان دارو وارد می‌شود. از سوی دیگر، رئیس سـازمان برنامه‌وبودجه گفته ارز ۴۲۰۰ تومانی به نامعادله در اقتصاد اسـت و با توجه به این اظهارات حال سوال این است که بودجه نوشته شـده براساس کدام معادلات اقتصادی نگاشـته شده اسـت؟ میرکاظمی می‌گوید در بودجه ۱۴۰۱ کسـری نخواهیم داشـت. این در حالی اسـت که باید توجـه کرد بودجه‌ای کسـری ندارد که هزینه موردنظـر را از پیش دارد و می‌گویـد مثلا اگر امسـال ۵۰ میلیارد دلار هزینه کشـور اسـت از پیش تامین شده اسـت. گفته می‌شـود اگر فلان میزان مالیات بـرای بودجـه ۱۴۰۱ وصول شـود، اگر ۱.۵ میلیـون بشـکه نفـت را بتوان به فـلان نرخ فروخت، اگر از محل عوارض خروج از کشـور فـلان قدر بودجه تامین شـود، اگـر از محل اختصاص سوخت به پتروشیمی و فولاد فلان مقدار درآمد حاصل شـود، اگر از راهنمایی و رانندگـی فلان قـدر پول بگیریـم و... قادر به تامین بودجه و در مقابل پاسخگوی ردیف‌های هزینه بودجه خواهیم بود. این در حالی اسـت که بودجه را نمی‌توان براسـاس اگرها و کسب درآمدهـای احتمالی بسـت. چنین رویکردی در بودجه قطعا با کسـری همـراه خواهد بود. همه این اگر گفتن‌ها به معنای نسـیه اسـت. رئیس سـازمان برنامه‌وبودجـه می‌گوید پس از حـذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، یارانـه را ۲ برابر می‌کنیـم. در ایـن صـورت، میانگیـن یارانه پرداختی ۹۰ هزار تومان خواهد شد. اگر یارانه یک میلیون تومان هم بشود، یقینا پاسخگوی نرخ تورمی پس از حذف ارز ترجیحی نخواهد بود. بـا حذف ارز کالاهای اساسـی با افزایش نرخ سرسـام‌آوری این دسـت از اقلام مواجه خواهیم شـد. استدلال مسـئولان این است کـه ارز ۴۲۰۰ تومانی باعث فسـاد می‌شـود. طبیعتا بسـیاری از کارها باعث فسـاد اسـت امـا باید قدرت این را داشـته باشـیم که کار را بدون فسـاد انجـام دهیم. در ایران سـالی ۲۰ هزار نفر در تصادفـات جاده‌ای می‌میرند. نمی‌توان به مردم گفت سـوار ماشـین نشوید تـا نمیرید. در واقع این راه‌حل قضیه نیسـت، بلکه پاک کردن صورت‌مسئله است. بسیاری از این موارد، باک‌های لایحه بودجه است که در مجلس شورای اسـلامی باید حل‌وفصل شود. این لایحه، وحی منزل نیست و اگر حتی تمام آن نیـاز به تغییر دارد بایـد تغییرات با توجه به شـرایط منطقی و واقعی روز انجام شود. در مـوردی دیگر در بودجه ۱۴۰۱، سـهم وزارت راه تا حدی پایین است که قابل‌مقایسه با دیگر وزارتخانه نیسـت. این در حالی است که هیچ تولیـد و فعالیت اقتصادی در کشـور به‌اندازه ساخت‌وسـاز ایجاد اشـتغال نمی‌کنـد. نگاه کنید تنها یک آجر برای ساختمان‌سـازی چه فرآیندی برای تولید و اشـتغال ایجاد می‌کند. در نهایـت اینکه نظرات و انتقادهایی که برای حـذف ارز ۴۲۰۰ تومانـی گفته‌شـده باید با دسـتور رئیس‌جمهوری دوباره کار کارشناسی انجام شـود. همچنین در کمیسـیون تلفیق باید به بندبند لایحه بودجه رسیدگی و در حد امکان بودجه با کمترین آسـیب به دهک‌های پایین بسته و اجرایی شود.

پنجشنبه
۹ دی ۱۴۰۰- ۲۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ - ۳۰ دسامبر ۲۰۲۱- شماره ۱۹۶۸-پیاپی ۳۲۸۶

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

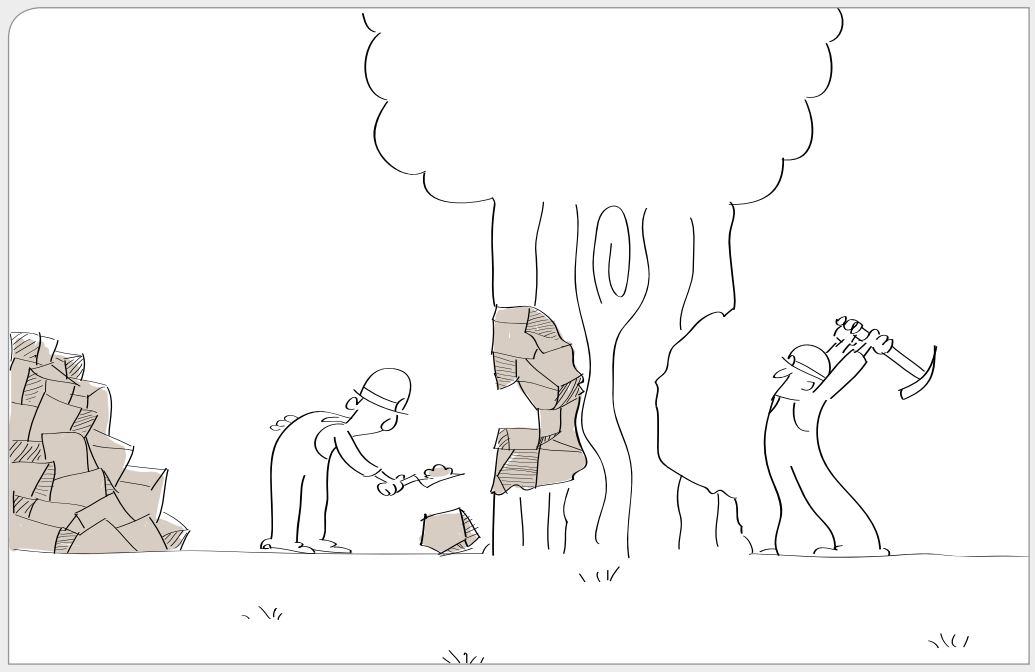
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲
در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

بازیِ تلفنی با جان آدم‌ها

تهرانی‌ها بیشترین مزاحمان اورژانس

بعد از گذشت حدود ۲ سال از ورود کرونا به کشور و از دست دادن عزیزان‌مان، هنوز هم هستند افرادی که برای تفریح و سرگرمی با شماره ۱۱۵ تماس می‌گیرند و هم کاربری که در مرکز کنترل اورژانس نشسته را خسته می‌کنند و هم جان عزیزان دیگران را به خطر می‌اندازند. برای اغلب ما پیش آمده که بخواهیم برای خود یا کمک به دیگری با اورژانس تماس بگیریم و شاکی از دیر رسیدن آمبولانس یا دیر جواب دادن کاربر و معطل شدن پشت خط باشیم.

تاخیر در رسیدن آمبولانس و معطل شدن پشت تلفن برای ثبت مختصات مکانی که در آن هستیم از بیشترین گلایه‌های مردمی از اورژانس بوده و در سوی مقابل مزاحمت‌های تلفنی مهم‌ترین و اصلی‌ترین گلایه تکنیسین‌های اورژانس از مردم است. برای حل مشکل اول، در گام نخست نیازمند پای کار آمدن کارخانجات ماشین‌سازی داخلی و در وهله دوم اختصاص سهمیه‌ای در بودجه برای وارد کردن آمبولانس هستیم، چراکه بنا به گفته مسئولان اورژانس ۳ هزار آمبولانس فرسوده در کشور وجود دارد. سازمان اورژانس با تفاهمنامه‌هایی که با شرکت‌های مخابراتی داشته، درصدد است مشکل مختصات‌یابی را برطرف کند. اخیرا شیوه کار به این صورت شده که وقتی شما با ۱۱۵ تماس می‌گیرید، لوکیشن برای کاربر ارسال می‌شود و پیدا کردن مختصات راحت‌تر شده است. مسئولان اورژانس هر امکاناتی را که بتوان زودتر بر بالین بیمار رسید به کار گرفته‌اند. استفاده از موتورلانس‌ها را می‌توان نمونه‌ای از این موارد برای دور زدن ترافیک و عبور از کوچه پس کوچه‌ها دانست اما شاید جالب باشد بدانید که هنوز هم هستند افرادی که برای تفریح و سرگرمی با شماره‌های ضروری از جمله ۱۱۵ تماس می‌گیرند و واهمه‌ای از اینکه فردی جان خود را برای این شوخی آنها از دست بدهد، ندارند!

براساس اعلام جعفر میعادفر، رئیس سازمان اورژانس کشور تعداد مزاحمین تلفنی اورژانس در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال‌های قبل کاهش داشته، اما بر اساس اعلام رؤسای اورژانس در ۳ استانی که بیشترین مأموریت و به طبع بیشترین تماس‌ها را دارند هنوز آمار مزاحمان تلفنی با سامانه‌های اورژانس بالاست.

۱۱۸۰۹۱ مزاحم تلفنی اورژانس در تهران

یحیی صالح طبری، سرپرست اورژانس تهران در گفت‌وگو با مهر با اشاره به آمار ماموریت‌ها و تماس‌های اورژانس تهران در سال ۱۴۰۰ گفت: در ۸ ماه امسال یک میلیون و ۸۲۰ هزار و ۸۶۲ تماس با مرکز اورژانس تهران گرفته شده که در مقایسه با سال گذشته ۷ درصد افزایش داشته است. در واقع در سال ۹۹ یک میلیون و ۷۰۵ هزار و ۹۹۷ تماس با ۱۱۵ در تهران گرفته شد.

وی ادامه داد: اورژانس تهران امسال ۱۱۸ هزار و ۹۱ مزاحم تلفنی داشته، این در حالی است که در سال گذشته این عدد ۱۳۴ هزار و ۸۴۸ نفر بوده است؛ یعنی کاهش ۱۲ درصدی داشته‌ایم اما باز همین تعداد مزاحم وقت و انرژی کاربران را در مرکز فوریت‌های تلفنی اورژانس می‌گیرد و شاید خدایی نکرده باعث شود هموطنی پشت خط معطل شود و تکنیسین‌های اورژانس دیر به او برسند و جان خود را از دست بدهد.

به‌گفته سرپرست اورژانس تهران در سال ۹۹ اورژانس تهران ۷۲۷ هزار و ۸۰۲ ماموریت و در سال جاری ۷۷۱ هزار و ۶۴۶ ماموریت رفته است.

فارس، دومین استان با بیشترین مزاحم تلفنی اورژانس

محمدجواد مرادیان، رئیس اورژانس فارس در گفت‌وگو با مهر گفت: در ۸ ماه ابتدایی سال ۹۹ تعداد ۸۹۸ هزار و ۸۸۶ تماس با اورژانس فارس گرفته شده که این عدد در سال ۱۴۰۰ به ۸۸۳ هزار و ۱۵ تماس رسیده است. در واقع تعداد تماس‌های امسال در مقایسه با سال قبل ۲ درصد کاهش داشته است. وی ادامه داد: اورژانس فارس در سال ۹۹ تعداد ۱۰۹ هزار و ۲۷۵ مزاحم داشته که این عدد در سال ۱۴۰۰ به ۸۴ هزار و ۹۷۱ تماس است که کاهش ۲۲ درصدی را در مزاحمین تلفنی شاهد بودیم. به گفته رئیس اورژانس فارس این سازمان در سال ۹۹ تعداد ۱۴۶ هزار و ۱۹۳ ماموریت و در سال جاری ۱۶۳ هزار و ۹۸۱ مأموریت رفته است.

اصفهان، رتبه سوم مزاحمت تلفنی اورژانس

فرهاد حیدری، رئیس اورژانس اصفهان با اشاره به تعداد تماس‌هایی که در ۸ ماه ابتدایی امسال با اورژانس اصفهان گرفته شده، گفت: امسال ۶۶۱ هزار و ۱۹۱ تماس با اورژانس اصفهان گرفته شده که از این تعداد ۲۴ هزار و ۵۷۵ تماس مزاحم تلفنی‌ها بوده‌اند. وی افزود: این اورژانس در ۸ ماه ابتدای سال ۱۹۴ هزار و ۲۴۲ مأموریت رفته است.

راه چاره چیست؟

فرهنگ‌سازی و تبلیغات سمعی و بصری می‌تواند در بازدارندگی از ارتکاب مزاحمت موثر باشد. اینکه والدین به کودکان خود آموزش دهند تا با شماره‌های ضروری فقط در مواقع اضطراری تماس بگیرند هم آموزش به نسل آینده محسوب شده و هم خود به‌نحوی بازدارندگی دارد.

در قانون کشور هم مواردی از برخورد با مزاحمان شماره‌های اضطراری آورده شده تا بتوان با این افراد برخورد کرد؛ البته با مجهز شدن تلفن‌های ۱۱۵ به مکان‌یابی افراد، می‌توان به‌راحتی محل مزاحمان را شناسایی کرد.

می‌توان برای برخورد با این افراد از مجازات‌های جایگزین مانند بکارگیری این افراد در اورژانس هم استفاده کرد تا به این وسیله هم کمکی به اورژانس که با کمبود نیرو مواجه است، شود و هم درس عبرتی برای مزاحمان باشد تا شاید متوجه عواقب کارشان شوند.

سازمان آگهی ها
۸۸ ۷۲۲ ۷۳۳

هشدار

از اُمیکرون بترسیم

با افزایش موارد ابتلا به سرماخوردگی و آنفلوآنزا در کشور شائبه‌هایی درباره ورود سویه جدید کرونا مطرح شده است.

۹۴ کشور موارد قطعی ابتلا به کرونای اُمیکرون را تایید کرده‌اند و در کنار روند صعودی ابتلا در کشورهای اروپایی، تعداد کشورهای آسیایی و همسایه‌های ایران درگیر این ویروس هم در حال افزایش است.

تازه‌ترین مطالعات نشان می‌دهد ابتلا به اُمیکرون نشانه‌هایی شبیه سرماخوردگی دارد. آبریزش بینی، عطسه، سردرد، خستگی و گلودرد از نشانه‌های کرونای اُمیکرون است و در سرماخوردگی‌های معمول چنین علائمی شایع است اما به‌گفته پزشکان با بروز این علائم ضرورت دارد بیمار به پزشک مراجعه کند و در صورت نیاز تست کرونا بدهد تا در صورت ابتلای قطعی به کووید-۱۹ زمان طلایی برای درمان از دست نرود.

سرعت انتقال اُمیکرون بالاست

براساس اعلام وزارت بهداشت باعبور قطعی از پیک پنجم، ابتلا و مرگ در کشور روند کاهشی را طی می‌کند، اما به‌گفته مصطفی صالحی وزیری، مسئول آزمایشگاه مرجع کشوری کووید-۱۹ انستیتو پاستور ایران با اینکه در ابتدای شیوع اُمیکرون در افریقای جنوبی اطلاعاتی از جمله کاهش سرایت کرونا با این سویه جدید منتشر می‌شد، تجربه کشورهایی از جمله انگلیس حاکی از آن است که تاکنون کاهش شدت بیماری با این واریانت جدید نسبت به سویه دلتا وجود نداشته است. او درباره مراحل تشخیص این ویروس و تفکیک آن از کرونای دلتا می‌گوید: روش استاندارد طلایی بررسی ویروس‌ها تشخیص ژنوم آن است که در تمام آزمایشگاه‌ها امکان‌پذیر نیست و باید با بررسی موارد مشکوک، در آزمایشگاه‌های مرجع از جمله انستیتو پاستور انجام شود. البته یک روش غربالگری وجود دارد که تشخیص آن ۱۰۰ درصدی نیست اما می‌توان از آن به‌عنوان روش جایگزین در آزمایشگاه‌های دیگر استفاده کرد.

به‌گفته پزشکان سرعت انتقال اُمیکرون چند برابر دیگر سویه‌ها، از جمله دلتاست و هر کشوری که ورود آن را تایید کند، به احتمال زیاد با افزایش موارد ابتلا هم مواجه خواهد بود.

در این وضعیت علیرضا ناجی، رئیس مرکز تحقیقات ویروس‌شناسی بیمارستان مسیح دانشوری، تاکید می‌کند نباید نسبت به اُمیکرون رفتار ساده‌انگارانه‌ای داشت. ناجی با تاکید بر خطرناک بودن این ویروس می‌گوید: وقتی گستردگی اُمیکرون زیاد شود، می‌تواند خطرناک باشد، چراکه ایمنی‌گریزی و سرعت انتقال آن بالاست. در کنار اینها احتمال زیادی برای ایجاد جهش‌های دیگر و شدت‌گرفتن بیماری وجود دارد و تمام این موارد باید جدی گرفته شود. به‌گفته این متخصص، شاید بهتر باشد بدترین سناریو در زمینه واریانت جدید در نظر گرفته و اقدامات لازم برای جلوگیری از انتشار آن انجام شود.

براساس اعلام ناجی، تحقیقات درباره اثربخشی واکسن فایزر و مدرنا در برابر این سویه نشان می‌دهد ۲ دوز از این واکسن‌ها می‌تواند تا حدودی جلوی ابتلا به اُمیکرون را بگیرد، اما ایمنی با واکسن‌هایی مانند سینوفارم، اسپوتنیک‌وی، آسترازنکا و جانسون‌اندجانسون بسیار کمتر است. البته گفته می‌شود اثربخشی دوز سوم واکسن فایزر و مدرنا در برابر واریانت اُمیکرون تا ۹۰ درصد هم گزارش شده، در حالی که این میزان درباره واکسن‌های دیگر بسیار کمتر است. رئیس مرکز تحقیقات ویروس‌شناسی می‌گوید: در هر صورت ایمنی‌بخشی دوز سوم در زمینه تمام واکسن‌ها قابل‌قبول است و تزریق آن باید جدی گرفته شود. ترتیب اثربخشی واکسن‌ها در برابر سویه اُمیکرون مدرنا و فایزر، اسپوتنیک‌وی، آسترازنکا و سینوفارم است اما هر کدام می‌توانند اثربخشی نسبی در دوز سوم در برابر این سویه هم داشته باشند.

درمان مانند سویه‌های دیگر است

درمان واریانت اُمیکرون به روش سابق است و تفاوتی با سویه‌های دیگر ندارد اما نگرانی دیگر در زمینه این سویه، گردش همزمان آن با سویه دلتاست که امکان ایجاد سویه نوترکیبی را در انسان و حیوانات می‌دهد. همچنین به‌گفته متخصصان احتمال ابتلا به عفونت مجدد بر اثر اُمیکرون نسبت به دلتا ۲.۳ تا ۸ برابر بیشتر است.

با افزایش میزان شیوع این ویروس در دنیا حالا نکته مهمی که ازسوی متخصصان اعلام می‌شود، رعایت پروتکل‌های بهداشتی است. متخصصان تاکید دارند ساده‌انگاری در برابر این ویروس به هیچ وجه درست نیست. نظارت دقیق برای جلوگیری از تجمعات، استفاده از ماسک و رعایت تمام موارد پیشگیری از بیماری و تکمیل واکسیناسیون و همچنین تزریق دوز سوم از جمله مواردی است که می‌تواند جلوی گسترش سویه جدید را بگیرد.

بین‌الملل

بازگشت محدودیت‌های کرونایی به اروپا

دولت هلند سقف مجاز مهمان خانه‌ها را در یک ماه آینده ۲ نفر و در شب کریسمس ۴ نفر اعلام کرده است.

شیوع سریع سویه اُمیکرون در آستانه شب سال نو میلادی بسیاری از کشورهای اروپایی را درگیر خود ساخته و در بسیاری از کشورها جشن‌های کریسمس و پایان سال لغو شده است. به گزارش عصر ایران، کشورهای اروپایی برای مهار موج جدیدی از شیوع سویه اُمیکرون باوجود مخالفت‌ها و اعتراضات افکار عمومی، اقدام به اعمال مجدد محدودیت‌های کرونایی کردند که در رأس این کشورها دولت هلند قرار دارد که تا ۱۴ ژانویه (۲۵ دی ۱۴۰۰) کشور را قرنطینه کرده است.

مارک روته، نخست.وزیر هلند شنبه در سخنانی گفت مدارس، دانشگاه‌ها و همه فروشگاه‌ها، بارها و رستوران‌های غیرضروری در هلند حدود یک ماه تعطیل خواهند بود. او گفت: محدودیت‌های رفت و آمد به خانه‌ها شامل ۲ مهمان خواهد بود و برای جشن کریسمس نیز خانواده‌ها مجازند تنها پذیرای ۴ مهمان باشند.

پیش از اعلام قرنطینه در هلند، کشورهای فرانسه، قبرس و اتریش نیز محدودیت‌های سفر را تشدید کردند. پاریس آتش‌بازی شب سال نو را لغو کرد. دانمارک تئاترها، سالن‌های کنسرت، پارک‌های تفریحی و موزه‌ها را تعطیل کرد. ایرلند مقررات منع رفت و آمد از ساعت ۸ شب را اعمال کرد.

مایکل مارتین، نخست‌وزیر ایرلند نیز در سخنانی خطاب به مردم، گفت: محدودیت‌های جدید برای محافظت از زندگی و معیشت در برابر این ویروس، دوباره موردنیاز است.

مارتین جمعه شب اعلام کرد: هیچ یک از اینها آسان نیست... همه ما از کووید و محدودیت‌های آن خسته شده‌ایم. این روند طولانی خسارت سنگینی به همه وارد می‌کند، اما این واقعیتی است که ما با آن دست به گریبان هستیم. سازمان بهداشت جهانی اعلام کرد سویه اُمیکرون ویروس کرونا در ۸۹ کشور شناسایی شده و موارد ابتلا به این سویه از ویروس کرونا هر ۱.۵ تا ۳ روز ۲ برابر می‌شود.

سازمان بهداشت جهانی افزود: سوالات و ابهامات اصلی در زمینه این سویه جدید بی‌پاسخ مانده است؛ از جمله اینکه واکسن‌های موجود کووید-۱۹ چقدر در برابر آن موثر هستند و اینکه آیا این سویه جدید باعث ایجاد بیماری شدید در بسیاری از افراد آلوده می‌شود یا خیر.

در هلند، پیش‌بینی اعلام قرنطینه سراسری در روز شنبه، باعث شد خریداران از ترس اینکه آخرین فرصت آنها برای خرید هدایای کریسمس باشد، در مناطق تجاری شهرها ازدحام کنند.

شهرداری روتردام توئیت کرد که مرکز این شهر بندری خیلی شلوغ است و به مردم گفت: به مرکز شهر نیایند. شهرداری آمستردام، پایتخت هلند نیز هشدار داد که خیابان اصلی شهر به‌منظور خریدهای آخر سال بسیار شلوغ است و از مردم خواست تا به قوانین کرونا پایبند باشند.

در بریتانیا، جایی که موارد تاییدشده روزانه به تعداد بی‌سابقه‌ای در این هفته افزایش یافته، دولت دوباره الزام پوشیدن ماسک در اماکن مسقف را وضع کرد و به مردم دستور داد هنگام رفتن به کلوپ‌های شبانه و رویدادهای بزرگ، مدرک واکسیناسیون یا آزمایش منفی کرونا را نشان دهند. اعمال دوباره محدودیت‌های کرونایی در بسیاری از کشورهای اروپایی شهروندان این قاره را عصبانی کرده و منجر به اعتراضات سراسری در بسیاری از شهرهای قاره سبز شده است.

نگاه روز

ترس از کرونا مانع سفر می‌شود

به‌دنبال ازسرگیری صدور ویزای توریستی ایران که بیشتر از یک سال و نیم متوقف شده بود، این پرسش‌ها مطرح است که آیا رفع این ممنوعیت به‌تنهایی برای بازگشت گردشگران خارجی به ایران کافی است، آیا نرخ و هزینه‌ها در ایران انگیزه‌ای قوی برای سفر گردشگران خارجی به‌حساب می‌آید یا همچنان ترس از ویروس کرونا مانع از سفر آنها به ایران می‌شود؟

ابراهیم پورفرج، رئیس هیات جامعه تورگردانان ایران در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به حضور شرکت‌های ایرانی در نمایشگاه فیتور اسپانیا در زمستان ۲۰۲۲، درباره استراتژی ایران برای جلب نظر گردشگران گفت: آنچه در مذاکرات آژانس‌های ایرانی و طرف‌های خارجی اتفاق می‌افتد می‌تواند در نتیجه مهم باشد، مثلا از زمانی که ایران صدور ویزای گردشگری را از سر گرفته بیشتر گفت‌وگوهای ما با آژانس‌ها و گردشگران خارجی حول محور جزئیات واکسیناسیون در ایران و آمار مبتلایان و ضمانت‌های ایمنی سفر است. از طرفی هنوز موتور گردشگر گرم نشده است. وضعیت بازار نشان می‌دهد گروه‌های گردشگران کم‌جمعیت‌تر شده است. شرکت‌های خارجی که تا قبل از کرونا گروه‌های ۲۰ تا ۳۰ نفره داشتند اکنون تعداد گردشگران‌شان در هر تور به کمتر از ۱۰ نفر رسیده است. گمان او بر این است که نیمه دوم سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ میلادی، امنیت در ذهن گردشگران بیشتر خواهد شد و تعداد گردشگران و گروه‌های مسافر در ایران نیز افزایش می‌یابد، آنچنان که مقایسه وضعیت رزرو تورهای بهار ۲۰۲۲ و پاییز ۲۰۲۲ گویای این است که گردشگران بیشتری برای سفر به ایران در پاییز تمایل نشان داده‌اند.

پورفرج اظهار کرد: سعی می‌کنیم رویه بازاریابی و تبلیغات ایران را تغییر دهیم. متوجهیم که سلیقه و نیاز گردشگران تغییر کرده است. سعی می‌کنیم درباره امنیت و ایمنی ایران بیشتر اطلاع‌رسانی کنیم. در حال حاضر امنیت، ایمنی بهداشتی و واکسیناسیون کشورها سوژه روز سفر شده است. برای گردشگران بازگشت سالم از سفر اهمیت دارد. به‌هر حال باتوجه به تراکم بالای سوال‌ها در این باره، باید روند گفت‌وگوها با آژانس‌های خارجی را ساماندهی و مدیریت کرده و بررسی کنیم که گردشگر در شرایط حاضر چه نیازمندی‌هایی دارد و چه پاسخی باید به او بدهیم.